

Program Usuwania Azbestu z terenu Gminy Rąbino

WGS 84
P O L S K A

Opracowany przez Zespół

WGS84 Polska Sp. z o.o.
ul. Białostocka 22 lok. 30
03-741 Warszawa

www.wgs84.pl

Spis treści

1. Wstęp	4
1.1. Cel i zadania <i>Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Rąbino</i>	5
1.2. Zgodność <i>Programu</i> z krajowymi, wojewódzkimi oraz powiatowymi dokumentami programowymi	6
1.2.1. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032	6
1.2.2. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023	7
1.2.3. Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Świdwińskiego na lata 2009 – 2012 z perspektywą na lata 2013 – 2016	8
1.3. Azbest, właściwości i zastosowanie	9
1.4. Szkodliwy wpływ azbestu na zdrowie człowieka	11
2. Prawne aspekty użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest	14
3. Inwentaryzacja wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Gminy Rąbino	20
3.1. Ogólna charakterystyka Gminy Rąbino	20
3.2. Metodyka przeprowadzenia inwentaryzacji	22
3.3. Analiza wyników inwentaryzacji wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Gminy Rąbino	23
3.3.1. Płyty azbestowo-cementowe stanowiące pokrycia dachowe obiektów budowlanych	24
3.3.2. Rury i złącza azbestowo-cementowe w sieciach	24
3.3.3. Drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest	25
3.4. Rozmieszczenie przestrzenne płyt azbestowo-cementowych, stanowiących pokrycia dachów obiektów budowlanych	25
3.5. Stan techniczny wyrobów zawierających azbest	39
3.6. Struktura własnościowa obiektów, w których wykorzystywane są wyroby azbestowe	40
3.7. Obiekty użyteczności publicznej	41
4. Analiza aktualnego stanu użytkowania wyrobów zawierających azbest	42
5. Postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest	45
5.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców	45
5.2. Działania informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców Gminy Rąbino	46
5.3. Usuwanie wyrobów zawierających azbest	47
5.4. Unieszkodliwianie odpadów azbestowych	47
6. Harmonogram realizacji <i>Programu</i>	50
7. Koszty realizacji <i>Programu</i>	52
7.1. Akcje informacyjno-edukacyjne	52
7.2. Aktualizacja <i>Programu</i>	52
7.3. Koszty usunięcia i wymiany płyt azbestowo-cementowych z pokryć dachowych obiektów budowlanych	52
7.4. Całkowite koszty realizacji <i>Programu</i>	53
8. Źródła finansowania realizacji <i>Programu</i>	54
8.1. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie	54
8.2. Instrumenty oferowane przez BOŚ we współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie	55

8.3.	Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.	56
8.4.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.....	57
8.5.	Struktura finansowania realizacji Programu.....	60
9.	Monitoring procesu realizacji <i>Programu</i>	61
10.	Podsumowanie	63
11.	Wykorzystane akty prawne i materiały	65
12.	Spis tabel, wykresów, map i załączników	67

1. Wstęp

Opracowanie niniejszego dokumentu związane jest z realizacją zapisów zawartych w *Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032* (przyjętego uchwałą Nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r.), w którym wskazano, iż do zadań samorządu gminnego należy przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

Program Usuwania Azbestu z terenu Gminy Rąbino (zwany w dalszej części dokumentu *Programem*) został opracowany na podstawie umowy z dnia 12 marca 2012 r., zawartej pomiędzy Gminą Rąbino i WGS84 Polska Sp. z o.o. i składa się z dziesięciu rozdziałów:

- 1 **Wstęp**, w którym omówione zostały cele i zadania *Programu*, dokonano analizy zgodności *Programu* z dokumentami wyższego rzędu, wskazano właściwości azbestu i jego szkodliwego wpływu na zdrowie człowieka.
- 2 **Prawne aspekty użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest**, w którym opisany został stan prawny w zakresie użytkowania, usuwania i składowania wyrobów zawierających azbest.
- 3 **Inwentaryzacja wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Gminy Rąbino**, gdzie scharakteryzowano Gminę Rąbino, opisano metodykę wykonania inwentaryzacji, oszacowano ilość wyrobów zawierających azbest, przygotowano analizy wyników w podziale na rodzaje wyrobów azbestowo-cementowych, stopień pilności usunięcia azbestu i przestrzenne rozmieszczenie obiektów budowlanych, w których wykorzystano płyty azbestowo-cementowe.
- 4 **Analiza aktualnego stanu użytkowania wyrobów zawierających azbest**, w którym zamieszczono podsumowanie ilości wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Gminy Rąbino.
- 5 **Postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest**, w którym omówiono potencjalne działania informacyjne, określono miejsce, w którym można uzyskać informacje o firmach, uprawnionych do usuwania azbestu z terenu Gminy Rąbino oraz przedstawiono informacje o składowiskach, przyjmujących odpady azbestowe.
- 6 **Harmonogram realizacji *Programu* w latach 2012-2032**, w którym okres

usunięcia azbestu do 2032 r. został podzielony na etapy, zadania do wykonania zostały ustalone jako krótko-, średnio- i długoterminowe w podziale na organizacyjne, inwestycyjne, informacyjne i edukacyjne.

7 **Koszty realizacji Programu**, w którym oszacowano całkowite koszty usunięcia wyrobów azbestowo-cementowych z terenu Gminy Rąbino.

8 **Źródła finansowania realizacji Programu**, w którym wskazano potencjalne źródła finansowania bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest.

9 **Monitoring procesu realizacji Programu**, w którym zaproponowano wskaźniki oceny wdrażania Programu.

10 **Podsumowanie.**

1.1. Cel i zadania Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Rąbino

Celem opracowania Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Rąbino jest zaplanowanie bezpiecznego dla zdrowia mieszkańców i środowiska naturalnego usunięcia wyrobów zawierających azbest z obszaru Gminy do końca 2032 r. Realizacji tego celu służą następujące zagadnienia:

1. identyfikacja skali zjawiska poprzez określenie ilości i rodzaju wyrobów azbestowych, jakie występują na terenie Gminy Rąbino,
2. przedstawienie aspektów prawnych użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,
3. opracowanie harmonogramu usuwania wyrobów azbestowych,
4. określenie możliwych źródeł finansowania prac związanych z sukcesywnym usuwaniem wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Rąbino,
5. określenie listy firm uprawnionych do usuwania wyrobów azbestowych z terenu Gminy Rąbino,
6. przygotowanie listy składowisk odpadów niebezpiecznych, przyjmujących odpady zawierające azbest.

Niniejszy Program zakłada realizację zadań inwestycyjnych, zmierzających do oczyszczenia terenów Gminy Rąbino z wyrobów zawierających azbest (usuwanie płyt azbestowo-cementowych z pokryć dachowych i elewacji budynków) oraz pozainwestycyjnych, polegających na:

- a) organizacji kampanii informacyjnych o szkodliwości azbestu oraz bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest,

- b) wdrożeniu monitoringu realizacji *Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Rąbino*,
- c) podjęciu działań w kierunku pozyskania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych dla wsparcia usuwania wyrobów zawierających azbest i ich unieszkodliwiania,
- d) okresowej weryfikacji i aktualizacji *Programu*.

1.2. Zgodność *Programu* z krajowymi, wojewódzkimi oraz powiatowymi dokumentami programowymi

Zapisy *Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Rąbino* są zgodne z kierunkami wyznaczonymi w:

- 1. Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032,
- 2. Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023,
- 3. Planie Gospodarki Odpadami dla Powiatu Świdwińskiego na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2016.

1.2.1. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032

W *Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*, przyjętym uchwałą Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej Nr 39/2010 z dnia 15 marca 2010 r., zostały postawione następujące cele:

- 1. usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- 2. minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu,
- 3. likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu do 2032 r. zostały podzielone na: legislacyjne, edukacyjno-informacyjne, ochrony zdrowia, monitorowania realizacji *Programu* oraz działania w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, budowy składowisk oraz instalacji do unieszkodliwiania wyrobów azbestowych.

Szacuje się, że na terenie kraju nadal użytkowanych jest ok. 14,5 mln ton wyrobów zawierających azbest. Przyjęto, iż proces usuwania azbestu będzie przebiegał etapami. Wskazano na konieczność budowy 56 składowisk odpadów lub kwater przystosowanych do składowania odpadów zawierających azbest.

Zgodnie z zapisami *Programu* do zadań samorządu gminnego należy:

1. gromadzenie informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do marszałka województwa z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego,
2. przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, także w ramach planów gospodarki odpadami,
3. inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest,
4. współpraca z marszałkiem województwa w zakresie inwentaryzacji oraz opracowywania programów usuwania wyrobów azbestowych, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest,
5. współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest,
6. współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację *Programu*,
7. współpraca z organami kontrolnymi.

1.2.2. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023

Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023 został przyjęty uchwałą nr XVI/218/12 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego w dniu 29 czerwca 2012 r.

Został opracowany także *Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2010 – 2013 z perspektywą do roku 2032*, jednak nie został on przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego.

Głównym celem Planu w zakresie gospodarki odpadami zawierającymi azbest jest sukcesywne osiąganie celów określonych w *Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*. Osiągnięcie tego celu wymaga przeprowadzania systematycznie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, opracowania planu usuwania wyrobów zawierających azbest, a także wprowadzania zachęt dla społeczeństwa, które przyspieszyłyby proces eliminacji wyrobów zawierających azbest z obszaru województwa.

Zgodnie z zapisami Planu w 2010 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego wytworzono ok. 1,9 tys. Mg odpadów zawierających azbest, unieszkodliwiono zaś 1.948,473 Mg odpadów azbestowych. Jednocześnie, oszacowano ilość wyrobów zawierających azbest na terenie województwa na 105 483,831 Mg, z czego

58.455,831 Mg wyrobów na podstawie danych zagregowanych w bazie azbestowej (w tym 49.764,793 Mg będących w posiadaniu osób fizycznych i 8.691,038 Mg będących w posiadaniu osób prawnych) oraz 47.028 Mg wyrobów zareportowanych przez gminy, których dane nie zostały zapisane w bazie azbestowej.

W *Planie* podkreśla się, że wyroby zawierające azbest powinny podlegać sukcesywnej eliminacji przy zachowywaniu specjalistycznych procedur prowadzenia prac, a demontażu elementów izolacyjnych i konstrukcyjnych zawierających azbest mogą dokonać tylko osoby i firmy posiadające stosowne zezwolenia.

Powszechnie stosowaną i najbardziej dostępną z metod unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest jest ich składowanie na odpowiednich składowiskach odpadów niebezpiecznych. Odpady azbestowe deponowane są na specjalnie wydzielonych kwaterach składowisk. Na terenie województwa zachodniopomorskiego funkcjonują obecnie dwa składowiska, na których mogą być deponowane odpady zawierające azbest.

Za najważniejsze problemy w dziedzinie gospodarki odpadami uznaje się:

1. niepełną liczbę planów sytuacyjnych rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest oraz kompletnych rejestrów obiektów budowlanych zawierających azbest i miejsc narażenia na działanie azbestu w gminach województwa,
2. niski zakres wiedzy mieszkańców na temat oddziaływania azbestu na zdrowie, jego bezpiecznego użytkowania i usuwania,
3. zbyt małe dotowanie działań polegających na usuwaniu azbestu,
4. brak pełnej inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest oraz niedostateczna liczba przeprowadzonych kontroli stanu obiektów i urządzeń budowlanych przez większość osób fizycznych i prawnych, będących właścicielami, zarządcami lub użytkownikami miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,
5. niedostateczną pojemność składowisk, na których mogą być unieszkodliwione odpady zawierające azbest.

1.2.3. Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Świdwińskiego na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2016

Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Świdwińskiego na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2016 został przyjęty uchwałą nr XL/203/10 Rady Powiatu Świdwińskiego z dnia 24 czerwca 2010 r.

Zgodnie z zapisami *Planu* łączna ilość wyrobów azbestowych na terenie powiatu wynosi 258.671 m² płyt i 19.550 mb rur azbestowo-cementowych. W *Planie* brak szczegółowych danych dotyczących Gminy Rąbino.

Za największy problem w zakresie gospodarki odpadami zawierającymi azbest uznaje się powolny proces usuwania wyrobów zawierających azbest. Zarówno w perspektywie krótko-, jak i długoterminowej, konieczne jest sukcesywne usuwanie z gospodarstw domowych i innych obiektów budowlanych, w oparciu o istniejące programy gminne, wyrobów zawierających azbest, a także stwarzanie możliwości częściowego finansowania kosztów związanych z usuwaniem azbestu z otoczenia.

1.3. Azbest, właściwości i zastosowanie

Azbesty są minerałami naturalnie występującymi w przyrodzie, należącymi do dwóch grup: azbestów serpentynowych i azbestów amfibolowych. Do grupy serpentynów należy azbest chryzotylowy (azbest biały), natomiast w grupie azbestów amfibolowych znaczenie mają dwie odmiany: azbest amozytowy (azbest brązowy) i azbest krokidolitowy (azbest niebieski). Wszystkie odmiany azbestu krystalizowały się w postaci cienkich, wydłużonych monokryształów, których długość może niekiedy dochodzić do kilkudziesięciu centymetrów.

Z punktu widzenia chemicznego, azbesty są uwodnionymi krzemianami magnezu:

chryzotyl	$Mg_6[(OH)_8Si_4O_{10}]$
krokidolit	$Na_2Fe_3Fe_2[(OH)Si_4O_{11}]_2$
amozyt	$(Fe,Mg)_7[(OH)Si_4O_{11}]_2$
antiofillit	$(Mg,Fe)_7[(OH)Si_4O_{11}]_2$
tremolit	$Ca_2Mg_5[(OH)Si_4O_{11}]_2$
aktynolit	$Ca_2(Mg)[(OH)Si_4O_{11}]_2$

Azbest chryzotylowy krystalizuje się w postaci rurek, a azbesty amfibolowe przyjmują formę grubszych, pręcikowatych kryształów. Włókna azbestu są wiązkami zbudowanymi z dużej liczby (nawet do kilku tysięcy, a niekiedy nawet kilkudziesięciu tysięcy) włókien elementarnych. W tych wiązkach pojedyncze kryształy azbestu są spojone za pomocą węglanu wapniowego.

Największe zastosowanie przemysłowe miał azbest serpentynowy (chryzotylowy), tworzący cienkie żyły w serpentynitach, o giętkich włóknach (do 0,1 μm grubości), odpornych na działanie czynników chemicznych, wysokich temperatur oraz na ścieranie, a także źle przewodzących ciepło i elektryczność. Używany był do wyrobu tkanin ogniotrwałych, okładzin ciernych, szczęk hamulcowych, farb ogniotrwałych, materiałów

izolacyjnych oraz niepalnych materiałów budowlanych.

Azbest amfibolowy charakteryzuje się dużą kwasoodpornością. Jest znacznie mniej rozpowszechniony w przyrodzie. Wykorzystywany był w przemyśle chemicznym.

Pomimo, iż występowanie azbestu w przyrodzie jest stosunkowo powszechne, tylko w kilku miejscach na świecie prowadzona była eksploatacja azbestu na skalę przemysłową. Polska nie posiada złóż azbestu nadających się do eksploatacji przemysłowej.

Wyrób zawierający azbest to każdy wyrób, w którym zawartość azbestu jest równa lub większa od 0,1%. Wyroby azbestowe klasyfikowane są w dwóch klasach, biorąc pod uwagę kryterium zawartości azbestu, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościową wyrobu:

1. klasa I (wyroby miękkie), których gęstość objętościowa jest mniejsza niż 1.000 kg/m^3 , zawierające powyżej 20% (do 100% azbestu). Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia. Najczęściej stosowane w tej klasie były wyroby tekstylne z azbestu, używane przez pracowników w celach ochronnych, koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe, materiały i wykładziny cierne.
2. klasa II (wyroby twarde), których gęstość objętościowa jest większa niż 1.000 kg/m^3 , zawierające poniżej 20% azbestu. W wyrobach tych włókna azbestowe są mocno związane, a w przypadku mechanicznego uszkodzenia, np. pęknięcia, ma miejsce stosunkowo niewielka emisja azbestu do otoczenia w porównaniu z wyrobami klasy I. Niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzi i środowiska stwarza mechaniczna obróbka tych wyrobów oraz rozbijanie w wyniku zrzucania w trakcie prac remontowych¹.

Wyroby azbestowe znalazły zastosowanie m.in. w budownictwie mieszkaniowym. W pokryciach dachowych wykorzystano płyty faliste, płyty prasowane typu karo oraz gąsiory, a w elewacjach stosowano następujące materiały:

- płyty barwne, autoklawizowane typu acekol, kolorys, pikolorys,
- płyty azbestowo-cementowe, prasowane, płaskie, okładzinowe,
- płyty lignocementowe modyfikowane,
- płyty prasowane typu karo.

W konstrukcji sufitów podwieszanych, słupów i rygli, ścian osłonowych, obudów szybów dźwigowych i ścian klatek schodowych wykorzystywano płyty ogniochronne wykonane z wyrobów zawierających azbest („sokalit”, „pyral”, tynki z dodatkiem azbestu i natryski

¹ „Zbiór przepisów i procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest”, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, 2001

masy ogniochronnej), a jako izolacje termiczne (ogniodoporne) i akustyczne w obiektach użyteczności publicznej stosowano tynki z dodatkiem azbestu oraz natryskowe masy ogniochronne.

Rury wykonane z wyrobów zawierających azbest wykorzystywano jako rury ciśnieniowe w wodociągach oraz rury grawitacyjne w kanalizacji.

W ciepłownictwie zastosowano miękkie wyroby azbestowe, tj.:

- szczeliwa azbestowo-kauczukowe („polonit”, „gambit”),
- płaszcze azbestowo-cementowe o zawartości azbestu powyżej 50% i płaszcze azbestowo-gipsowe,
- sznury i tektury azbestowe.

Szczeliwa azbestowo-kauczukowe „polonit” stosowano jako płyty i uszczelki do połączeń armatury prowadzącej wodę o wysokich parametrach lub parę, gazy obojętne i aktywne, roztwory soli nieorganicznych i organicznych. Szczeliwa azbestowo-cementowe „gambit” stosowano jako płyty i uszczelki do uszczelniania stałych elementów maszyn i urządzeń pracujących w środowiskach, w których występuje para wodna, woda i wysoka temperatura do 500 °C.²

1.4. Szkodliwy wpływ azbestu na zdrowie człowieka

Chorobotwórcze działanie azbestu jest wynikiem wdychania włókien zawieszonych w powietrzu. Szczególną cechą azbestu jest to, że włókna gromadzą się i pozostają w tkance płucnej w ciągu całego życia. Zmiany chorobowe mogą pojawić się po kilku lub nawet kilkudziesięciu latach.

Biologiczna agresywność pyłu azbestowego jest zależna od stopnia penetracji i ilości włókien, zatrzymanych w dolnej części układu oddechowego. Wynika to głównie z fizycznych i aerodynamicznych cech włókien. Duże znaczenie ma średnica włókien. Włókna cienkie, o średnicy poniżej 3 mikrometrów, przenoszone są łatwiej i docierają do końcowych odcinków dróg oddechowych, a włókna grube, o średnicy powyżej 5 mikrometrów, zatrzymują się w górnych odcinkach dróg oddechowych. Skręcone włókna chryzotylu o dużej średnicy, mają tendencję do zatrzymywania się wyżej, w porównaniu z igłowymi włóknami azbestów amfibolowych, z łatwością przenikających do obwodowych części płuc.

Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne,

² Gminny plan usuwania wyrobów zawierających azbest – wzór, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, 2007

dostające się z powietrzem do pęcherzyków płucnych, o średnicy mniejszej od 3 mikrometrów. Według danych zawartych w publikacjach Światowej Organizacji Zdrowia, najważniejszą cechą determinującą zdolność włókien do wywołania nowotworów są ich fizyczne wymiary, czyli średnica poniżej 3 mikrometrów oraz długość powyżej 5 mikrometrów. Nie istnieją dowody, że jeden z typów azbestu niesie ze sobą większe ryzyko zachorowań niż inny, więc wszystkie typy azbestu traktowane są jako powodujące takie samo ryzyko raka płuca. Pomimo istnienia normatywów stężenia włókien azbestu w powietrzu, nie można określić dawki progowej pyłu dla rakotwórczego działania azbestu³.

Pomiędzy pierwszym narażeniem a pojawieniem się objawów chorobowych związanych z ekspozycją na azbest najczęściej mija długi okres czasu, co oznacza, że aktualnie wykrywane są skutki zdarzeń, które miały miejsce 20-40 lat temu. Główną patologią zawodową pracowników zakładów przetwarzających azbest jest azbestoza, czyli śródmiąższowe zwłóknienie tkanki płucnej. Włókna azbestowe mogą zalegać w tkance płucnej przez długi okres, a proces zwłóknieniowy może pojawić się po wielu latach od ustania narażenia. Pylica azbestowa może zwiększyć wystąpienie raka płuca i międzybłoniaka opłucnej lub otrzewnej.

Rak płuca jest najbardziej powszechnym nowotworem złośliwym powodowanym przez azbest. Zagrożenie wystąpieniem raka płuca w badanych populacjach zawodowo narażonych na pył azbestu wykazuje duże zróżnicowanie w zależności od typu włókna, technologii przetwórstwa, zawartości włókien respirabilnych w pyłe, średnicy, długości, kształtu włókna, stężenia pyłu, liczby lat pracy w warunkach natężenia i ogólnej dawki pyłu⁴. Oba nowotwory, zarówno rak płuca, jak i międzybłoniak opłucnej, rozwijają się gwałtownie i charakteryzują się krótką przeżywalnością.

Nadal istnieje ryzyko narażenia na kontakt z wyrobami zawierającymi azbest w budynkach, urządzeniach i instalacjach poprzez:

- niewłaściwe składowanie odpadów azbestowych,
- użytkowanie wyrobów azbestowych, prowadzące do zanieczyszczenia powietrza pyłem azbestowym np. w wyniku: korozji i mechanicznych uszkodzeń płyt azbestowo-cementowych, ścierania tarcz sprzęgłowych i hamulcowych,
- niewłaściwe usuwanie z dachów i elewacji wyrobów zawierających azbest,
- powietrze z urządzeń grzewczych, wentylacyjnych, klimatyzacyjnych i izolacji zawierających azbest.

W celu zminimalizowania narażenia na pył azbestowy wprowadzono zakaz

³ „Azbest. Ekspozycja zawodowa i środowiskowa.”, pod red. Neonili Szeszeni-Dąbrowskiej, Łódź, 2004

⁴ Tamże

produkcji i stosowania wyrobów zawierających azbest, a regulacje prawne określają wymagania dotyczące bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest, a także obowiązki pracodawców i pracowników, wykonujących prace polegające na zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

2. Prawne aspekty użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest

Azbest jako substancja szczególnie niebezpieczna

W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008 r., nr 25 poz. 150 z późn. zm.) zabroniono wprowadzania do obrotu lub ponownego wykorzystywania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym azbestu.

Substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska powinny być wykorzystywane, przemieszczane i eliminowane przy zachowaniu środków ostrożności, a instalacje lub urządzenia, w których jest lub był wykorzystywany azbest, powinny zostać oczyszczone lub unieszkodliwione. Do instalacji lub urządzeń, co do których istnieje podejrzenie, iż były w nich wykorzystywane substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska, stosuje się wymagania dotyczące postępowania z instalacjami i urządzeniami, w których były lub są wykorzystywane te substancje.

Na mocy rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. z 2011 r., Nr 8, poz. 31), wyroby zawierające azbest mogą być wykorzystywane w sposób niestwarzający zagrożenia dla zdrowia ludzi i środowiska w terminie do **dnia 31 grudnia 2032 r.**

W rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. nr 112, poz. 1033) azbest jako składnik odpadów został zaliczony do kategorii odpadów niebezpiecznych (C25). Odpady azbestowe zostały umieszczone w następujących grupach:

- 06 07 01* Odpady azbestowe z elektrolizy
- 06 13 04* Odpady z przetwarzania azbestu
- 10 11 81* Odpady zawierające azbest
- 10 13 09* Odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo-azbestowych
- 15 01 11* Opakowania z metali zawierające niebezpieczne porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest), włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi
- 16 01 11* Okładziny hamulcowe zawierające azbest
- 16 02 12* Zużyte urządzenia zawierające wolny azbest
- 17 06 01* Materiały izolacyjne zawierające azbest

17 06 05* Materiały konstrukcyjne zawierające azbest

Obowiązki właściciela nieruchomości

Wyroby zawierające azbest, instalacje lub urządzenia zawierające azbest, drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest, rury azbestowo-cementowe oraz usunięte wyroby zawierające azbest powinny być inwentaryzowane poprzez sporządzenie spisu z natury.⁵ Wykorzystujący wyroby azbestowe powinien ująć wynik inwentaryzacji w „Informacji o wyrobach zawierających azbest” (załącznik 2). Corocznie w terminie **do dnia 31 stycznia** osoba fizyczna, nieprowadząca działalności gospodarczej, powinna przedłożyć wynik inwentaryzacji odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta, a przedsiębiorcy i osoby fizyczne, prowadzące działalność gospodarczą - właściwemu marszałkowi województwa.

Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości, a także obiektu, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, powinien przeprowadzić kontrole stanu wyrobów azbestowych w terminach wynikających z oceny stanu tych wyrobów. Z przeprowadzonej kontroli okresowej powinna zostać sporządzona „Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” (załącznik 3).⁶ Wyroby zakwalifikowane, na podstawie przeprowadzonej oceny, do usunięcia, powinny zostać usunięte, a wyroby niezakwalifikowane do usunięcia - winny być odpowiednio zabezpieczone. Po dokonaniu zabezpieczenia należy ponownie wykonać ocenę w ciągu 30 dni.

Instalacje lub urządzenia zawierające azbest oraz użytkowane bez zabezpieczenia drogi i pozostawione w ziemi, wyłączone z użytkowania, rury azbestowo-cementowe powinny zostać oznakowane.⁷ W przypadku braku możliwości trwałego umieszczenia oznakowania na instalacji lub urządzeniu zawierającym azbest, oznakowanie powinno być umieszczone w widocznym miejscu, w każdym pomieszczeniu, w którym taka instalacja lub urządzenie się znajdują, dodając ostrzeżenie „Pomieszczenie zawiera azbest”.

Oznakowanie rur azbestowo-cementowych umieszcza się na stałych elementach nadpoziomowych instalacji.

⁵ Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest,

⁶ Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest

⁷ Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest

Obowiązki jednostek samorządu terytorialnego

Jednostki samorządu terytorialnego powinny corocznie w terminie **do 31 stycznia** przedkładać marszałkowi województwa „Informacje o wyrobach zawierających azbest” (załącznik 2) sporządzone dla obiektów własnych, w których użytkowane są wyroby azbestowe. Inne obowiązki zostały określone powyżej.

Jednostki samorządu terytorialnego powinny oznakować drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest na elementach pionowych na całym odcinku drogi, po każdym skrzyżowaniu z inną drogą. Drogi zabezpieczone nie podlegają oznakowaniu po potwierdzeniu braku emisji włókien azbestu z odpadów zawierających azbest wykorzystanych do utwardzenia drogi zabezpieczonej. Wzór oznakowania został zamieszczony w załączniku 1.

W urzędzie gminy oraz na stronie internetowej urzędu powinna być ogólnie dostępna informacja o rozmieszczeniu dróg zabezpieczonych oraz dróg utwardzonych odpadami zawierającymi azbest.

Wójt, burmistrz lub prezydent miasta powinien przedkładać marszałkowi województwa **do 31 marca** za poprzedni rok kalendarzowy (załącznik 4), informację o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska w formie elektronicznej, na informatycznych nośnikach danych oraz w formie pisemnej.⁸

Obowiązki wykonawcy prac polegających na usuwaniu wyrobów azbestowych

Obowiązki wykonawcy prac polegających na usuwaniu wyrobów azbestowych wynikają z:

1. *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach* w zakresie uzyskiwania odpowiednich decyzji administracyjnych oraz transportu i gospodarki odpadami zawierającymi azbest,
2. *rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest* (Dz. U. Nr 71, poz. 649 z późn. zm.).

Wytwórca odpadów, który prowadzi działalność polegającą na świadczeniu usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, konserwacji i napraw, a także

⁸ *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska*

przetwarzania odpadów zawierających azbest w urządzeniach przewoźnych, jest obowiązany do uzyskania decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami. Natomiast wytwórca odpadów, który jednocześnie prowadzi działalność w zakresie rozbiórki i remontów obiektów, w wyniku której powstają odpady zawierające azbest i który przetwarza te odpady w urządzeniach przewoźnych, jest obowiązany do uzyskania jednej decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami, obejmującej odpady powstające w wyniku rozbiórki i remontów oraz odpady powstałe w wyniku eksploatacji urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest.⁹

Wykonawca prac polegających na zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, zobowiązany jest ponadto do przeszkolenia przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników, osób kierujących lub nadzorujących prace w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania, posiadania niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego oraz opracowania przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:

- a) identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
- b) informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
- c) zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu,
- d) ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza.

W celu zapewnienia warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania, wykonawca prac obowiązany jest do:

1. izolowania od otoczenia obszaru prac przez stosowanie osłon zabezpieczających przenikanie azbestu do środowiska,
2. ogrodzenia terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla osób pieszych, nie mniejszej niż 1 m, przy zastosowaniu osłon zabezpieczających przed przenikaniem azbestu do środowiska,
3. umieszczenia w strefie prac w widocznym miejscu tablic informacyjnych o następującej treści: „Uwaga! Zagrożenie azbestem”; w przypadku prowadzenia prac z wyrobami zawierającymi krokidolit treść tablic informacyjnych powinna być następująca: „Uwaga! Zagrożenie azbestem – krokidolitem”,
4. zastosowania odpowiednich środków technicznych ograniczających do minimum emisję azbestu do środowiska,

⁹ Zgodnie z art. 17 ust. 1a i ust. 3a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, Dz.U. z 2010 r. nr 185, poz. 1243 z późn. zm.

5. zastosowania w obiekcie, gdzie prowadzone są prace, odpowiednich zabezpieczeń przed pyleniem i narażeniem na azbest, w tym uszczelnienia otworów okiennych i drzwiowych, a także innych zabezpieczeń przewidzianych w planie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
6. codziennego usuwania pozostałości pyłu azbestowego ze strefy prac przy zastosowaniu podciśnieniowego sprzętu odkurzającego lub metodą czyszczenia na mokro,
7. izolowania pomieszczeń, w których zostały przekroczone dopuszczalne wartości stężeń pyłu azbestowego dla obszaru prac, w szczególności izolowania pomieszczeń w przypadku prowadzenia prac z wyrobami zawierającymi krokidolit,
8. stosowania zespołu szczelnych pomieszczeń, w których następuje oczyszczenie pracowników z azbestu, przy usuwaniu pyłu azbestowego przekraczającego dopuszczalne wartości stężeń,
9. zapoznania pracowników bezpośrednio zatrudnionych przy pracach z wyrobami zawierającymi azbest lub ich przedstawicieli z planem prac, a w szczególności z wymogami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy w czasie wykonywania prac.

Prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest powinny być prowadzone w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska. Po wykonaniu prac, wykonawca ma obowiązek złożenia właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych. Oświadczenie to powinno być przechowywane przez okres co najmniej 5 lat.

Do transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest stosuje się przepisy o przewozie towarów niebezpiecznych. Wyroby i odpady zawierające azbest powinny zostać odpowiednio oznakowane, a transport wyrobów i odpadów zawierających azbest, należy wykonać w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska. Przed załadowaniem przygotowanych odpadów zawierających azbest środek transportu powinien być oczyszczony z elementów umożliwiających uszkodzenie opakowań w trakcie transportu. Ładunek odpadów zawierających azbest powinien być tak umocowany, aby w trakcie transportu nie był narażony na wstrząsy, przewracanie lub wypadnięcie z pojazdu.¹⁰

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest

Składowanie odpadów zawierających azbest

Odpady zawierające azbest powinny być składowane na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne albo na podziemnych składowiskach odpadów niebezpiecznych.¹¹

Składowiska odpadów niebezpiecznych lub wydzielone części na terenie składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, przeznaczone do wyłącznego składowania odpadów niebezpiecznych, pochodzących z budowy, remontu i rozbiórki obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej, wymienionych w katalogu odpadów, oznaczonych kodami: 17 06 01* materiały izolacyjne zawierające azbest lub 17 06 05* materiały konstrukcyjne zawierające azbest, powinny być budowane w specjalnie wykonanych zagłębieniach terenu ze ścianami bocznymi zabezpieczonymi przed osypywaniem się. Odpady składowane są w opakowaniu, w którym zostały dostarczone na składowisko odpadów. Każdorazowo po umieszczeniu odpadów na składowisku odpadów ich powierzchnię zabezpiecza się przed emisją pyłów przez przykrycie izolacją syntetyczną lub warstwą ziemi. Na składowisku odpadów lub kwaterze nie prowadzi się robót mogących powodować uwolnienie włókien. Składowanie odpadów należy zakończyć na poziomie 2 m poniżej poziomu terenu otoczenia, a następnie składowisko odpadów powinno zostać wypełnione ziemią do poziomu terenu.¹²

¹¹ Tamże

¹² Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów, Dz.U. nr 61, poz. 549 z późn. zm.

3. Inwentaryzacja wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Gminy Rąbino

3.1. Ogólna charakterystyka Gminy Rąbino

Gmina wiejska Rąbino położona jest w obrębie Pojezierza Zachodniopomorskiego w województwie zachodniopomorskim, w powiecie świdwińskim. Powierzchnia Gminy wynosi około 180 km². Na jej terenie znajduje się 27 wsi, tworzących 15 sołectw: Batyń, Biała Góra, Biernów, Dąbrowa Białogardzka, Gąsków, Głodzino, Kłodzino, Lipie, Nielep, Rąbino, Rąbinko, Role, Rzecino, Stare Ludzicko, Świerznica. Przez gminę przepływa rzeka Mogilica, dopływ Parsęty. Gmina Rąbino sąsiaduje: od strony południowo-zachodniej z gminą Świdwin, od zachodu z gminą Sławoborze, od północy z gminą Białogard, a od wschodu i południowego wschodu z gminą Połczyn-Zdrój.

Gminę zamieszkują 3.955 osoby, w tym 2.046 mężczyzn i 1.909 kobiety. Gęstość zaludnienia wynosi 21 os./km².

Powierzchnia użytków rolnych w Gminie wynosi 10.098 ha, w tym obszar gruntów ornych – 9.111 ha. Jednocześnie, lasy i obszary leśne zajmują obszar 6.685 ha. Gmina posiada korzystne warunki glebowo-przyrodnicze dla rozwoju rolnictwa, zwłaszcza w południowej części Gminy, w okolicach miejscowości Dąbrowa Białogardzka, Modrzewiec, Jezierzycze, Stare Ludzicko. Grężino, Rąbino.

Wśród obszarów chronionych należy szczególną uwagę zwrócić na trzy obszary Natura 2000:

1. **Bystrzyno** (PLH320061) – jest to specjalny obszar ochrony siedlisk, gdzie ochroną objęto tereny podmokłych borów i lasów bagiennych, dystroficznych zbiorników i torfowisk, gdzie spotkać można błotniaka stawowego, żurawia, czy np. zimorodka. Występują tu wyróżniające się typowym składem florystycznym kwaśne dąbrowy śródlądowe. Znajdują się tu ważne miejsce lęgowe płazów, gadów i ptaków, a także ostoja zalotki większej.
2. **Dorzecze Parsęty** (PLH320007) - rozległy obszar (ponad 27.700 ha) obejmujący dorzecze rzeki Parsęty jest szczególnie cenny ze względu na bardzo liczne i niezwykle różnorodne siedliska, takie jak: strome jary i wąwozy rzeczne, starorzecza, torfowiska, lasy łęgowe, czy np. naturalną rynnę rzeki. Jest to teren idealny dla tarła łososi i troci wędrownej oraz jedyne na Pomorzu stanowisko śledziennicy naprzeciwnistnej. Występują tu także wydra, bóbr, lelek, trzmiełojad, bąk czy np. puchacz. Jest to naturalny korytarz ekologiczny o znaczeniu lokalnym i regionalnym i ważne miejsce wypoczynku i rekreacji.

3. **Dorzecze Regi**, dawniej Dolina Regi (PLH320049) – jest to mozaika małych osad i wsi rozmieszczonych między rozległymi lasami i starorzeczami. Dogodne usytuowanie wielu wiosek, osad, koloni - nad rzeczkami, pośród gęstych lasów, sprzyja rozwojowi agroturystyki. Rzeka sprzyja także organizacji licznych spływów kajakowych oraz ogólnopolskich zawodów wędkarskich. Obszar charakteryzuje się bogatą różnorodnością przyrodniczą, gdzie spotkać można bezkręgowce (np. czerwńczyk nieparek) oraz ichtiofaunę (łosoś atlantycki, różanka)¹³.

Oprócz niezwykle cennych obszarów Natura 2000 na terenie Gminy pod ochroną znajdują się trzy pomniki: grupa drzew, granitowy głaz w miejscowości Kłodzino oraz głaz narzutowy w miejscowości Głodzino.

Gmina Rąbino należy do Związku Miast i Gmin Dorzecza Parsęty, którego głównym celem jest ochrona i kształtowanie środowiska dorzecza rzeki Parsęty. Wraz z innymi gminami należącymi do Związku Gmina Rąbino stara się tak kierować rozwojem gospodarczym, aby opierał się on o naturalne walory przyrodnicze i środowiskowe. Podejmowane są wspólne przedsięwzięcia w zakresie ochrony wód, ziemi, powietrza i krajobrazu¹⁴.

W 2004 r. na terenie Gminy, w miejscowości Lipie powstał Ośrodek Edukacji Ekologicznej, sfinansowany ze środków NFOŚiGW, WFOŚiGW oraz z Funduszu Phare. Funkcjonuje tu Jednostka Budżetowa Oświaty i Kultury Gminy Rąbino, która zajmuje się obsługą administracyjno-finansową placówek oświatowych na terenie gminy.

Na terenie Gminy Rąbino funkcjonuje 95 podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne. Ponadto na terenie gminy działa 14 spółek handlowych, 5 spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego, 4 spółdzielnie, 6 stowarzyszeń i organizacji społecznych.¹⁵

Sieć wodociągowa w Gminie ma długość 100 km i korzysta z niej 3.900 osób – 99 % mieszkańców. Długość sieci kanalizacyjnej natomiast wynosi 60 km i korzysta z niej 3.164 osoby – 80 % populacji Gminy.

W Gminie działają świetlice wiejskie w miejscowościach: Rąbino, Biała Góra, Batyń, Świerznica oraz Nielep. Działalność kulturalno-oświatową prowadzi także biblioteka publiczna w Rąbinie oraz jej filia w Nielepie.

¹³ www.natura2000.gdos.gov.pl

¹⁴ www.rabino.pl

¹⁵ dane otrzymane z Urzędu Gminy Rąbino

Na terenie Gminy Rąbino zlokalizowane są liczne zabytki architektoniczne, wśród których do najpiękniejszych należy gotycki kościół z XVI-XVII wieku w Lipiu, ruiny kościoła ewangelickiego z XVI wieku w Kłodzinie, kościół pw. Matki Bożej Anielskiej w Rąbinie z 1925r., kościół pw. św. Józefa Robotnika w Rzecinie z 2 poł. XVIII w. czy też XIX-wieczne parki krajobrazowe w Białej Górze, Dąbrowie Białogardzkiej, Dołganowie, Rąbinie, Rąbinku i Nielepie.

3.2. Metodyka przeprowadzenia inwentaryzacji

W ramach opracowania *Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Rąbino* przeprowadzona została inwentaryzacja obiektów budowlanych, w których są wykorzystywane wyroby azbestowo-cementowe. Inwentaryzacją nie zostały objęte wyroby zawierające azbest z klasy I (wyroby miękkie).

Inwentaryzacja została przeprowadzona w trakcie wizyt terenowych z wykorzystaniem podkładów mapowych. Zadaniem inspektorów terenowych było zaznaczenie na wydruku obiektów, które są pokryte płytami azbestowo-cementowymi. Adresy budynków (tam gdzie to było możliwe), w których wykorzystywane są wyroby azbestowo-cementowe, pozyskane zostały w terenie przez inspektorów terenowych.

W trakcie prac terenowych inspektorzy zgromadzili następujące dane dla każdego z obiektów pokrytych płytami azbestowo-cementowymi.

1. adres obiektu,
2. typ płyt azbestowo-cementowych, stanowiących pokrycie dachowe bądź elewacyjne obiektów,
3. stopień nachylenia dachu spośród 2 następujących: płaski i skośny,
4. stan płyt azbestowo-cementowych (stopień pilności oceniony wizualnie),
5. funkcja budynku,
6. inne informacje.

Stan płyt azbestowo-cementowych został oceniony, z uwzględnieniem zapisów *rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest* (Dz. U. Nr 71, poz. 649 z późn. zm.), na podstawie oceny punktowej podanych niżej parametrów:

- a) sposobu zastosowania azbestu,
- b) struktury powierzchni wyrobu z azbestem,
- c) możliwości uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem,
- d) miejsca usytuowania wyrobu w stosunku do pomieszczeń użytkowych,

e) wykorzystania miejsca /obiektu /urządzenia budowlanego /instalacji przemysłowej.

Powyższa ocena ma charakter uznaniowy i subiektywny. Nie zdejmuje ona z właścicieli nieruchomości obowiązku dokonania oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest. Obowiązki właściciela nieruchomości, zawierającej azbest, zostały opisane w rozdziale 2 *Prawne aspekty użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest*.

Powierzchnia dachu pokrytego płytami azbestowo-cementowymi została obliczona w oprogramowaniu geoinformatycznym na podstawie obrysu podstawy budynku z uwzględnieniem informacji o stopniu nachylenia dachu. Analogicznie obliczana była powierzchnia elewacji na podstawie informacji o wysokości budynków, pozyskanych w trakcie prac terenowych. Szacunkowy błąd statystyczny przeliczenia powierzchni dachów i elewacji pokrytych płytami azbestowo-cementowymi może wynosić $\pm 10\%$.

W wyniku przeprowadzonych prac terenowych, kameralnych i z uwzględnieniem materiałów pozyskanych z Urzędu Gminy w Rąbinie została opracowana baza danych zawierająca następujące dane:

1. numery porządkowe budynków,
2. typ płyt azbestowo-cementowych w odniesieniu do pojedynczego budynku,
3. stopień nachylenia dachu w odniesieniu do pojedynczego budynku,
4. stan płyt azbestowo-cementowych (stopień pilności usunięcia) w odniesieniu do pojedynczego budynku,
5. funkcja budynku w odniesieniu do pojedynczego budynku,
6. powierzchnie dachu / elewacji z płyt azbestowo-cementowych,
7. uwagi.

Wyniki prac inwentaryzacyjnych zostały zgromadzone w formie tabeli Excel.

3.3. Analiza wyników inwentaryzacji wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Gminy Rąbino

Analizie zostały poddane wyniki inwentaryzacji własnej oraz inne informacje zgromadzone w trakcie opracowania *Programu*.

W dalszych analizach wykorzystano klasyfikację wyrobów i odpadów powstających z wyrobów, jednostki miary i przeliczniki przyjęte w bazie azbestowej (narzędziu do gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, prowadzonym przez Ministerstwo Gospodarki).

3.3.1. Płyty azbestowo-cementowe stanowiące pokrycia dachowe obiektów budowlanych

Na podstawie danych zgromadzonych podczas inwentaryzacji oszacowano, iż powierzchnia pokryć dachowych wykonanych z płyt azbestowo-cementowych wynosi 74.054 m², a pokrycia azbestowo-cementowe wykonane są z płyt płaskich i falistych. Zgromadzono informacje dotyczące osób fizycznych i prawnych.

Tabela nr 1 *Płyty azbestowo-cementowe stanowiące pokrycia dachowe obiektów budowlanych*

Lp.	Typ	Kod wyrobu	Powierzchnia [m ²]	Masa [Mg]
1	płyty azbestowo-cementowe prasowane typu karo	W01	153	2
2	płyty azbestowo-cementowe faliste	W02	73 901	813
	Razem		74 054	815

Zinwentaryzowane płyty azbestowo-cementowe faliste stanowią ponad 99 % łącznej powierzchni płyt azbestowych na terenie Gminy Rąbino, podczas gdy płyty płaskie stanowią niecały 1%. Łącznie spisanych zostało 815 Mg płyt stanowiących pokrycia dachowe obiektów budowlanych.

Szczegółowe zestawienie otrzymanych wyników inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest zostały przedstawione w załączniku nr 7 do *Programu*.

3.3.2. Rury i złącza azbestowo-cementowe w sieciach

Rury i złącza azbestowe wykorzystywane są w gminnej sieci wodociągowej. Według danych przekazanych przez Urząd Gminy w Rąbinie w wodociągach gminnych wykorzystywanych jest 5.500 mb rur azbestowo-cementowych. Stanowią one elementy sieci wodociągowej w miejscowościach: Dołganów, Jezierzycy, Nielep, Paszęcín, Stare Ludzicko oraz Rąbino.

Tabela nr 2 Rury azbestowo-cementowe wykorzystywane w gminnej sieci wodociągowej

Lp.	Miejsce występowania	Kod wyrobu	Ilość [mb]	Masa [Mg]
1	Rury i złącza azbestowo-cementowe do usunięcia	W03.1	0	0
2	Rury i złącza azbestowo-cementowe do pozostawienia w ziemi	W03.2	5 500	220
	Razem		5 500	220

Rury i złącza azbestowo-cementowe do pozostawienia w ziemi to elementy wyłączonych z użytkowania instalacji wodociągowych, których usytuowanie nie naraża na kontakt z azbestem przy czynnościach obsługowych użytkowanych instalacji infrastrukturalnych. 220 Mg rur azbestowo-cementowych wykorzystywanych w gminnej sieci wodociągowej zostało przeznaczone do pozostawienia w ziemi.

3.3.3. Drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest

Na terenie Gminy Rąbino nie ma dróg utwardzonych odpadami zawierającymi azbest.

3.4. Rozmieszczenie przestrzenne płyt azbestowo-cementowych, stanowiących pokrycia dachów obiektów budowlanych

Na terenie Gminy zostało zidentyfikowanych 486 budynków mieszkalnych, gospodarczych, produkcyjnych i innych, w których wykorzystywane są płyty azbestowo-cementowe jako pokrycia dachowe. Strukturę rozmieszczenia płyt azbestowo-cementowych w podziale na poszczególne miejscowości Gminy Rąbino przedstawiono w tabeli nr 3.

Tabela nr 3 Wyniki inwentaryzacji dachów i elewacji z płyt azbestowo-cementowych w podziale na miejscowości Gminy Rąbino

Lp.	Miejscowość	Liczba obiektów	Powierzchnia płyt azbestowo-cementowych [w m ²]	Masa płyt azbestowo-cement. [w Mg]
1	Batyń	49	6 169	68
2	Biała Góra	14	1 161	13
3	Biernów	16	2 649	29
4	Dąbrowa Białogardzka	22	10 319	114

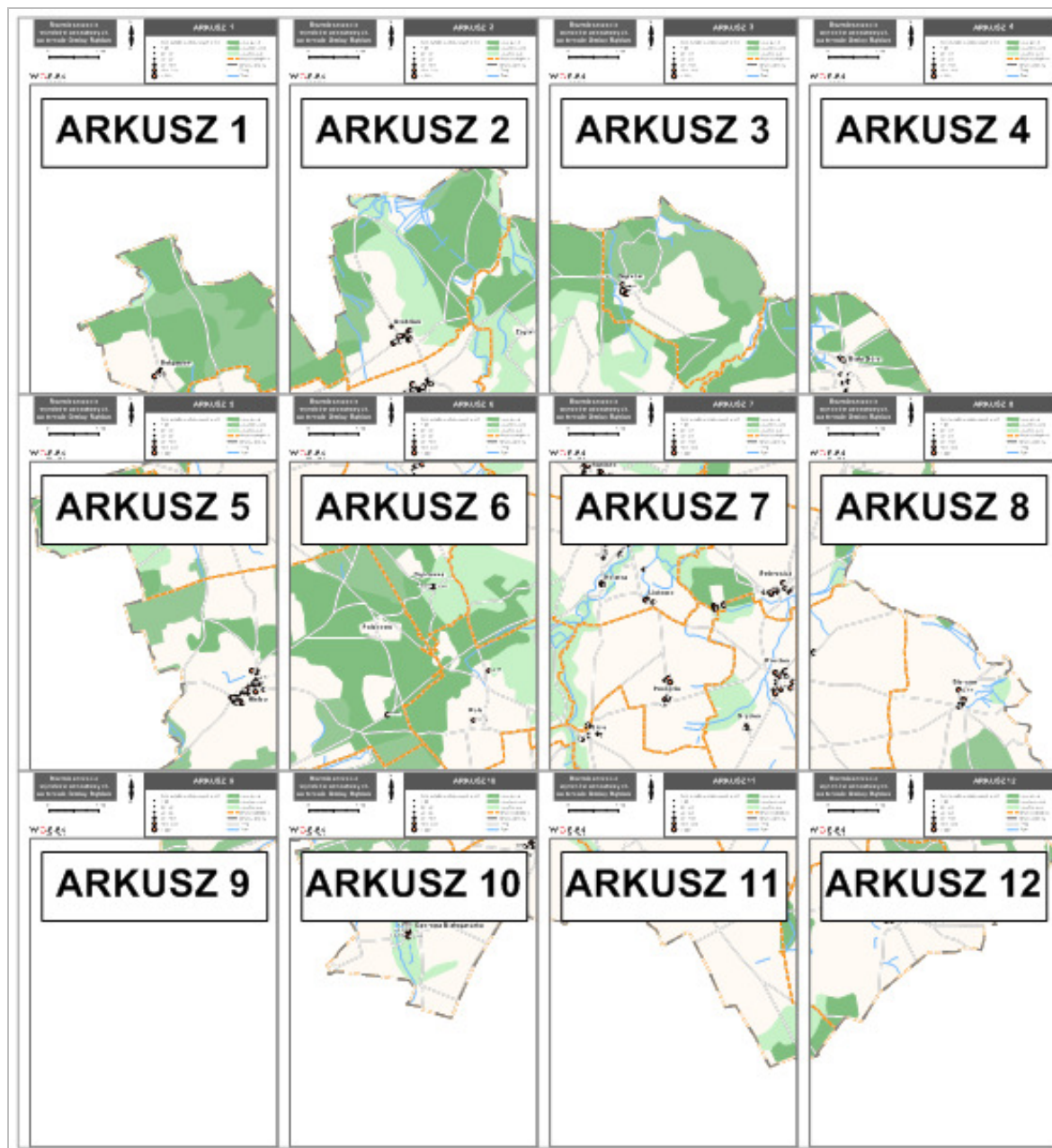

Lp.	Miejscowość	Liczba obiektów	Powierzchnia płyt azbestowo-cementowych [w m ²]	Masa płyt azbestowo-cement. [w Mg]
5	Dąbrówka	3	964	11
6	Dolganów	9	947	11
7	Gąsków	14	2 806	31
8	Głodzino	28	3 697	41
9	Gręzino	9	635	7
10	Jezierzyce	16	2 459	27
11	Kłodzino	30	2 605	29
12	Kołatka	5	839	9
13	Lipie	15	1 807	20
14	Liskowo	6	1 026	11
15	Modrzewiec	13	1 387	15
16	Niebórz	0	0	0
16	Nielep	63	7 326	81
17	Paszęcin	14	2 405	26
18	Polakowo	0	0	0
19	Racimierz	0	0	0
19	Rąbinko	24	3 892	43
19	Rąbino	37	5 404	59
20	Role	3	456	5
21	Rzecino	33	6 946	76
22	Stare Ludzicko	33	3 838	42
23	Świerznica	30	4 317	47
23	Zbytki	0	0	0
	Razem	486	74 054	815

Najwięcej obiektów budowlanych, w których wykorzystywane są wyroby zawierające azbest jako pokrycia dachowe, znajduje się w miejscowości Nielep (63), Batyń (49) i Rąbino (37). Liczba obiektów zlokalizowanych w tych miejscowościach stanowi ponad 31 % łącznej liczby zinwentaryzowanych obiektów. Najmniej obiektów budowlanych, w których pokrycia dachowe wykonane są z płyt azbestowych, znajduje się w miejscowościach: Dąbrówka (3), Role (3) oraz Kołatka (5).

Na podstawie inwentaryzacji przeprowadzonej w trakcie wizyt terenowych została opracowana baza danych. Umożliwiła ona przygotowanie szczegółowej mapy rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Rąbino.

Mapa nr 1 Szczegółowa mapa rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Rąbino

3.5. Stan techniczny wyrobów zawierających azbest

W trakcie wizyt terenowych zgromadzone zostały informacje o stanie płyt azbestowo-cementowych. Oceny dokonano dla określenia stopnia pilności usunięcia wyrobów azbestowych zgodnie z wymaganiami zawartymi w *Ocenie stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest*. Otrzymane wyniki zestawiono w tabeli nr 4.

Tabela nr 4 *Wyniki inwentaryzacji dachów i elewacji obiektów budowlanych według stopni pilności usunięcia wyrobów azbestowych z terenu Gminy Rąbino*

Lp.	Stopień pilności	Opis	Liczba obiektów	Powierzchnia [m ²]	Masa [Mg]
1	I	wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie	0	0	0
2	II	ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku	0	0	0
3	III	ponowna ocena w terminie do 5 lat	486	74 054	815
Razem			486	74 054	815

Wizualna ocena jakości wyrobów zawierających azbest, stanowiących pokrycia dachowe obiektów budowlanych na terenie Gminy Rąbino, zgodnie ze stopniem pilności wykazała, że:

- a) nie ma wyrobów azbestowych, które wymagają wymiany lub naprawy bezzwłocznie, tj. zostały zaliczone do I stopnia pilności,
- b) nie ma wyrobów azbestowych wymagających ponownej oceny w czasie do jednego roku, tj. zostały zaliczone do II stopnia pilności,
- c) 100% zinwentaryzowanych wyrobów wymaga ponownej oceny w terminie do 5 lat, tj. zostały zaliczone do III stopnia pilności.

3.6. Struktura własnościowa obiektów, w których wykorzystywane są wyroby azbestowe

Na podstawie informacji z Urzędu Gminy w Rąbinie o rodzaju własności poszczególnych obiektów, przygotowano analizę wyników inwentaryzacji w podziale na typ własności.

Tabela nr 5 *Struktura własnościowa obiektów, w których są wykorzystywane wyroby azbestowe*

Lp.	Typ własności	Liczba obiektów	Powierzchnia [m ²]
1	Skarbu Państwa	0	0
2	ANR	29	8 170
3	MON	0	0
4	PKP	0	0
5	Województwa Zachodniopomorskiego	0	0
6	Powiatu Świdwińskiego	2	29
7	Gminy Rąbino	5	661
8	Współwłasność	128	16 019
9	Prywatna, osób fizycznych	322	49 175
	Razem	486	74 054

Większość (ponad 66%) budynków pokrytych płytami azbestowo-cementowymi jest własnością prywatną osób fizycznych. Stanowią one 66% łącznej powierzchni zinwentaryzowanych płyt azbestowo-cementowych. 1% obiektów należy do Gminy Rąbino, stanowiąc jednocześnie niemal 1% łącznej ilości płyt. Ponad 11% z ilości zinwentaryzowanych płyt azbestowych stanowi pokrycia dachowe 29 obiektów (6%), będących własnością Agencji Nieruchomości Rolnych. Ponad 26% budynków stanowi współwłasność różnych osób fizycznych i prawnych. Są one użytkownikami niecałych 22 % łącznej powierzchni płyt azbestowo-cementowych na terenie Gminy.

3.7. Obiekty użyteczności publicznej

Zgodnie z rozporządzeniem *Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (Dz.U. Nr 75, poz. 690, z późn. zm.) budynkami użyteczności publicznej są budynki przeznaczone na potrzeby administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, wychowania, opieki zdrowotnej, społecznej lub socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług, w tym usług pocztowych lub telekomunikacyjnych, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym, morskim lub wodnym śródlądowym oraz inne budynki przeznaczone do wykonywania podobnych funkcji, a także budynki biurowe lub socjalne.

Wizyty terenowe wykazały, że na terenie Gminy Rąbino znajduje się 8 obiektów użyteczności publicznej, które pokryte są płytami azbestowo-cementowymi o łącznej powierzchni 690 m².

Tabela nr 6 *Obiekty użyteczności publicznej na terenie Gminy Rąbino pokryte płytami azbestowo-cementowymi*

Lp.	Miejscowość	Kod wyrobu	Powierzchnia [m ²]	Stan płyt	Uwagi
1	Batyń	W02	453	3	Straż Pożarna w Batyniu i świetlica wiejska
2	Biała Góra	W02	4	3	Przystanek PKS
3	Dąbrowa Białogardzka	W02	20	3	Przystanek PKS
4	Dołganów	W02	16	3	Przystanek PKS
5	Gąsków	W02	20	3	Przystanek PKS
6	Głodzino	W02	9	3	Przystanek PKS
7	Kłodzino	W02	20	3	Przystanek PKS
8	Stare Ludzicko	W02	148	3	Kościół p. w. Św. Jadwigi
	Razem		690		

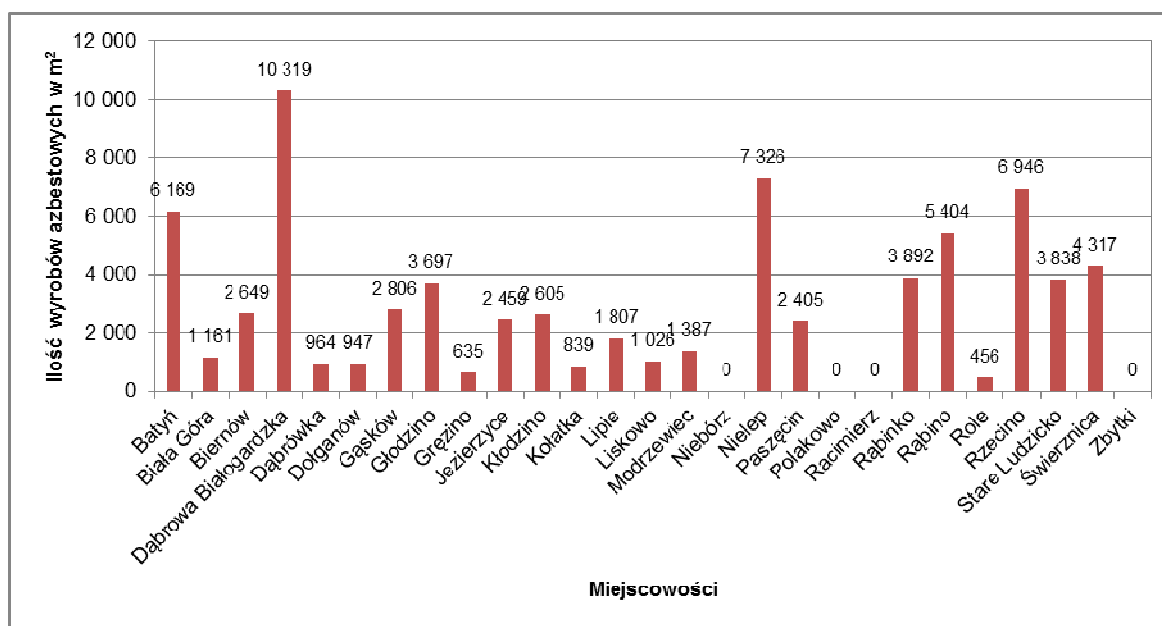
4. Analiza aktualnego stanu użytkowania wyrobów zawierających azbest

Analiza stanu użytkowania wyrobów zawierających azbest obejmuje:

- powierzchnie dachów wykonanych z płyt azbestowo-cementowych na terenie poszczególnych miejscowości Gminy Rąbino,
- rodzaje obiektów budowlanych pokrytych wyrobami azbestowymi.

Wykonana inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest stanowiących pokrycia dachowe i elewacyjne obiektów budowlanych położonych na terenie Gminy Rąbino, wykazała wykorzystywanie 74.054 m² wyrobów azbestowych, stanowiących pokrycia dachowe i elewacyjne 486 obiektów. Porównanie liczby obiektów budowlanych oraz powierzchni płyt azbestowo-cementowych zinwentaryzowanych na terenie Gminy Rąbino przedstawiono na wykresach nr 1 i 2.

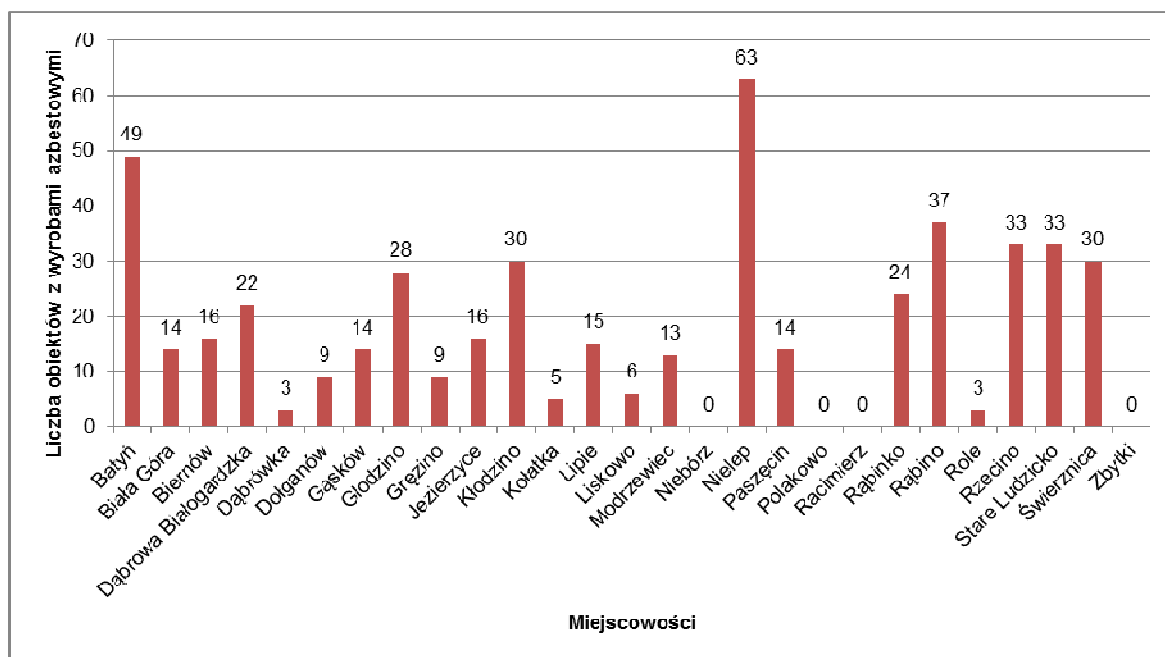
Wykres nr 1 Porównanie ilości wyrobów azbestowych w poszczególnych miejscowościach Gminy Rąbino

Najwięcej płyt azbestowo-cementowych [w m²] znajduje się w miejscowościach Dąbrowa Białogrodzka (10.319 m²) oraz Nielep (7.326 m²). Stanowią one niemal 24% łącznej ilości płyt azbestowo-cementowych na terenie Gminy Rąbino. Najmniej wyrobów azbestowych zostało zinwentaryzowanych na terenie miejscowości: Role (456 m²), Grężino (635 m²) oraz Kołatka (839 m²). Stanowią one prawie 4% łącznej ilości zinwentaryzowanych płyt azbestowo-cementowych na terenie Gminy Rąbino.

Wykres nr 2 Porównanie liczby obiektów budowlanych z wyrobami azbestowymi w poszczególnych miejscowościach Gminy Rąbino

Łącznie zinwentaryzowano 486 obiektów budowlanych, z czego 16% stanowią budynki mieszkalne, 23% gospodarcze, a 5% to budynki użyteczności publicznej, przemysłowe i mieszkalno-gospodarcze. 56% spośród zinwentaryzowanych budynków pełni inne funkcje.

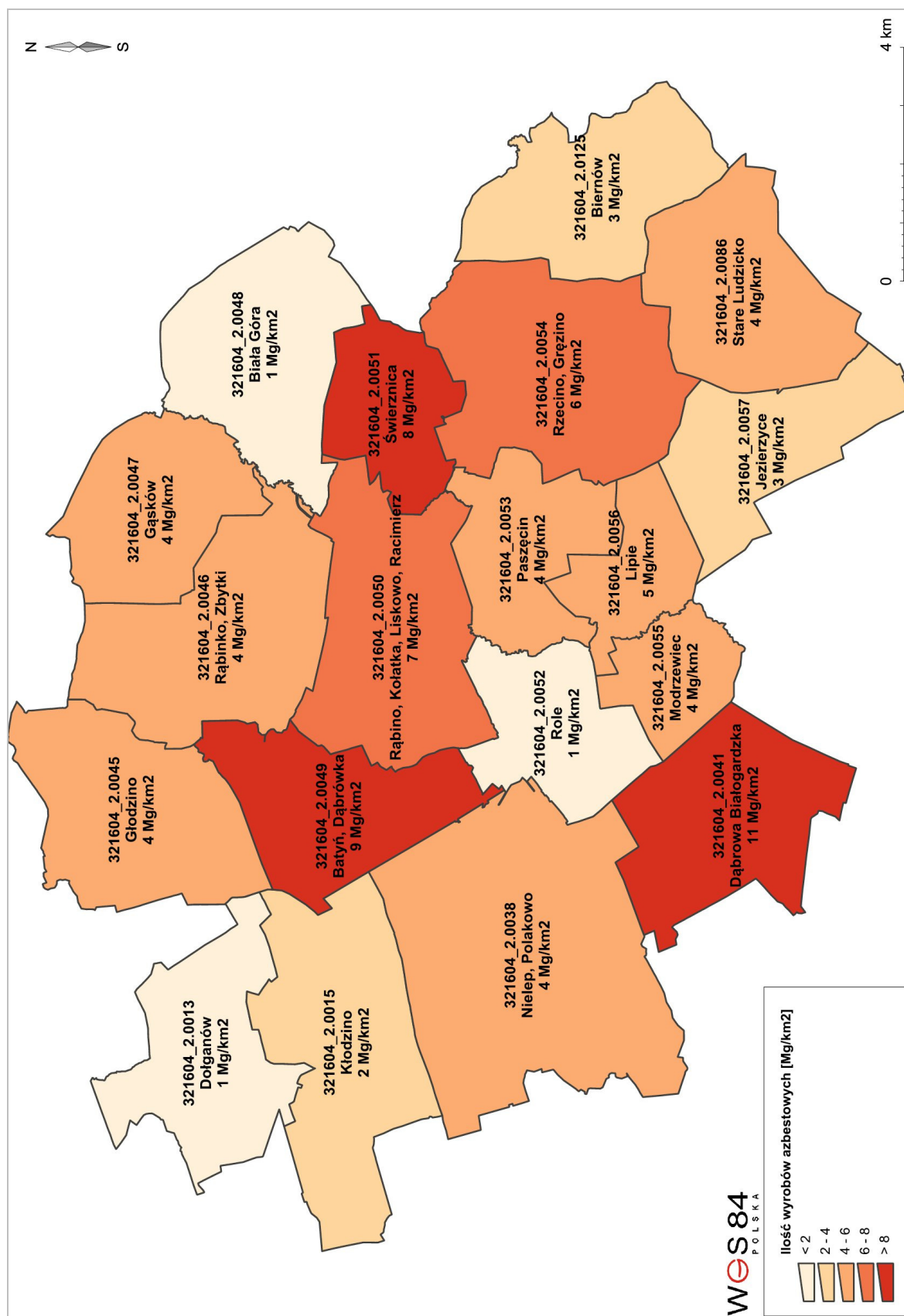
Tabela nr 7 Funkcje budynków z pokryciem azbestowo-cementowym

Lp.	Funkcja budynku	Liczba budynków	Powierzchnia [m ²]	Masa [Mg]
1	mieszkalna	78	14 071	155
2	gospodarcza	110	29 239	322
3	mieszkalno-gospodarcza	1	276	3
4	przemysłowa	16	14 940	164
5	użyteczności publicznej	8	690	8
6	inna	273	14 838	163
	Razem	486	74 054	815

Na mapie nr 2 przedstawiono rozmieszczenie wyrobów azbestowych w poszczególnych obrębach ewidencyjnych Gminy.

Mapa nr 2 Wyroby azbestowe w obrębach ewidencyjnych Gminy Rąbino

Podsumowanie wyników inwentaryzacji zostało opracowane w tabeli nr 8.

Tabela nr 8 Podsumowanie wyników inwentaryzacji na terenie Gminy Rąbino

Lp.	Rodzaj wyrobów	Kod wyrobu	Masa [Mg]
1	płyty azbestowo-cementowe płaskie w pokryciach dachów	W01	2
2	płyty azbestowo-cementowe faliste w pokryciach dachów	W02	813
3	płyty azbestowo-cementowe płaskie w elewacjach budynków	W01	0
4	płyty azbestowo-cementowe faliste w elewacjach budynków	W02	0
5	płyty azbestowo-cementowe składowane na posesjach	W02	0
6	rury azbestowo-cementowe do usunięcia	W03.1	0
7	rury azbestowo-cementowe do pozostawienia w ziemi	W03.2	220
	Razem		1 035

Na terenie Gminy Rąbino w trakcie prac terenowych zostało zinwentaryzowanych 1.035 Mg wyrobów. Większość (ponad 79%) stanowią płyty azbestowo-cementowe faliste w pokryciach dachów.

5. Postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest

5.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców

Agencja Ochrony Środowiska USA (Environmental Protection Agency - EPA) opublikowała szereg dokumentów, w których zawarte są zasady informowania o ryzyku. Powszechnie przyjęto siedem następujących podstawowych zasad:

1. Akceptuj i angażuj społeczność jako równorzędnego partnera.
2. Starannie planuj sposób przekazywania informacji o zagrożeniu, następnie oceniaj wyniki komunikowania się.
3. Uważnie słuchaj tego, co mają ci do przekazania inni.
4. Bądź uczciwy, szczery i otwarty.
5. Koordynuj wysiłki i współpracuj z innymi w procesie przekazywania informacji.
6. Nawiązuj współpracę ze środkami masowego przekazu i przekazuj informacje zgodnie z regułami środków masowego przekazu.
7. Mów jasno i życzliwie¹⁶.

¹⁶ „Azbest. Ekspozycja zawodowa i środowiskowa.”, pod red. Neonili Szeszeni-Dąbrowskiej, Łódź, 2004,

Powodzenie realizacji działań na rzecz ochrony środowiska i przyrody podejmowanych przez władze Gminy Rąbino, w dużej mierze zależy od świadomości, aktywności i zmiany nawyków lokalnej społeczności. Program edukacyjny realizowany jest przez władze Gminy na różnych płaszczyznach i różnymi metodami poprzez ulotki, foldery, konkursy i festyny.

5.2. Działania informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców Gminy Rąbino

Planowane działania informacyjne o postępowaniu z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest mają na celu przekazanie rzetelnej i wiarygodnej informacji o azbestie. Mogą zostać podjęte z wykorzystaniem istniejących już kanałów dystrybucji:

1. Tablice informacyjne w Urzędzie Gminy w Rąbinie z notatkami o:
 - a) obowiązkach dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
 - b) obowiązku przeprowadzenia inwentaryzacji i złożenia informacji o wyrobach zawierających azbest (załącznik 2),
 - c) obowiązku sporządzenia *oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest* (załącznik 3),
 - d) zagrożeniach i skutkach dla zdrowia ludzi i środowiska przyrodniczego w przypadku niewłaściwego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,
 - e) firmach, posiadających uprawnienia i zezwolenia do prowadzenia prac obejmujących usuwanie, zbieranie, transport i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest (dane adresowe i telefon kontaktowy),
 - f) możliwościach finansowego wsparcia i właściwego postępowania w przypadku prac remontowych obejmujących wymianę wyrobów zawierających azbest.
2. Akcje edukacyjne, mające na celu nauczanie młodzieży rozpoznawania wyrobów zawierających azbest, poinformowanie o szkodliwości azbestu dla zdrowia człowieka i środowiska naturalnego oraz konieczności unieszkodliwienia azbestu do końca 2032 r. Akcje te powinny być prowadzone w szkołach w ramach zajęć lekcyjnych.
3. Konkursy organizowane przez dyrektorów szkół, np. zaprojektowanie ulotki informacyjnej czy plakatu. Praca nagrodzona zostanie powielona w odpowiedniej liczbie egzemplarzy i udostępniona na tablicy w Urzędzie Gminy w Rąbinie
4. Organizowane corocznie festyny oraz koncerty i imprezy okolicznościowe, w trakcie których szczególna uwaga zwrócona będzie na identyfikację „dzikich wysypisk” odpadów azbestowych oraz szkodliwość azbestu dla zdrowia człowieka.

Wszystkie akcje informacyjne i edukacyjne powinny być prowadzone równolegle na stronie internetowej Gminy Rąbino.

5.3. Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Wyroby zawierające azbest mogą być bezpiecznie usuwane i eliminowane z terenu Gminy Rąbino przez przedsiębiorstwa, posiadające zatwierdzone programy gospodarki odpadami.

Aktualny wykaz przedsiębiorców, którzy uzyskali decyzję Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego, zatwierdzającą program gospodarki odpadami wytwarzanymi w wyniku prowadzonej działalności usługowej w zakresie demontażu wyrobów zawierających azbest, jest dostępny w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Zachodniopomorskiego w Wydziale Ochrony Środowiska oraz w Załączniku 8. Wykaz, według informacji udzielonych przez Urząd Marszałkowski, przedstawia stan na dzień 30 lipca 2007 r. Każdorazowo aktualność listy należy sprawdzić w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Zachodniopomorskiego.

5.4. Unieszkodliwianie odpadów azbestowych

Najczęściej stosowaną metodą unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest jest ich składowanie. W województwie zachodniopomorskim funkcjonują dwa ogólnodostępne składowiska, przyjmujące odpady zawierające azbest: Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne Sianów oraz składowisko Dalsze EKO-MYŚL Sp. z o.o. (gmina Myślibórz).

Według dostępnych danych¹⁷ wolna pojemność składowiska w miejscowości Dalsze (EKO-MYŚL Sp. z o.o.) wynosi 5.000 m³. Składowisko przyjmuje dwa rodzaje odpadów azbestowych:

- materiały izolacyjne zawierające azbest (17 06 01*),
- materiały konstrukcyjne zawierające azbest (17 06 05*).

Kolejnym składowiskiem, gdzie mogą być składowane odpady azbestowe, jest składowisko w miejscowości Sianów. Według dostępnych danych¹⁸ wolna pojemność składowiska na odpady azbestowe wynosi 7.500 m³. Składowisko przyjmuje dwa rodzaje odpadów azbestowych:

- materiały izolacyjne zawierające azbest (17 06 01*),
- materiały konstrukcyjne zawierające azbest (17 06 05*).

Ze względu na dostępność i odległość składowisk najbardziej dogodnym miejscem unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest i powstałych w wyniku

¹⁷ Tamże

¹⁸ Baza azbestowa www.bazaazbestowa.pl

realizacji *Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Rąbino* jest składowisko w Sianowie.

Przestrzenne rozmieszczenie składowisk przyjmujących odpady zawierające azbest w Polsce zostało zamieszczone na mapie nr 3.

Mapa nr 3 Rozmieszczenie składowisk przyjmujących odpady azbestowe w Polsce

6. Harmonogram realizacji Programu

Na mocy polskiego prawa wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest zostało dopuszczone w użytkowanych instalacjach lub urządzeniach nie dłużej niż do 31 grudnia 2032 r. Zgodnie z założeniami *Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032* proces usuwania wyrobów zawierających azbest powinien być zakończony do 2032 roku.

Harmonogram realizacji *Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Rąbino* podzielono na 3 etapy, tj.:

I etap: 2012 r.,

II etap: lata 2013-2022,

III etap: lata 2023-2032.

Podział ten jest zbieżny z harmonogramem *Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*. Zdecydowano o przyjęciu analogicznych etapów realizacji zadania w kontekście możliwości monitorowania jego realizacji w porównaniu z programami nadrzędnymi.

Tabela nr 9 Harmonogram realizacji Programu w podziale na 3 etapy

Lp.	Zadania	Etap I	Etap II	Etap III
		2012	2013-2022	2023-2032
Zadania organizacyjne				
1	Przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest			
2	Opracowanie <i>Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Rąbino</i>			
3	Implementacja danych do bazy azbestowej (www.bazaazbestowa.pl)			
4	Stała aktualizacja bazy danych *			
5	Zapewnienie środków finansowych na realizację <i>Programu</i>			
6	Monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych			
7	Aktualizacja <i>Programu</i>			

Lp.	Zadania	Etap I	Etap II	Etap III
		2012	2013-2022	2023-2032
Zadania informacyjne				
8	Akcje informacyjne wśród mieszkańców dotyczące obowiązków związanych z koniecznością usunięcia wyrobów azbestowych, sposobów i terminów inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz procedur związanych z postępowaniem z azbestem prowadzone poprzez ulotki, broszury, media lokalne (gazety, telewizje regionalne, radio, internet, billboardy i plakaty na terenie Gminy Rąbino).			
Zadania edukacyjne				
9	Akcje edukacyjne prowadzone wśród mieszkańców powinny zostać oparte na edukacji dzieci i młodzieży szkolnej. Akcja edukacyjna powinna być połączona z informacyjną poprzez organizowanie, tzw. imprez ekologicznych, festynów, wystaw, konkursów czy też wycieczek ekologicznych.			
Zadania inwestycyjne				
10	Bezpieczne usunięcie wyrobów azbestowych wraz z wymianą pokryć dachowych i elewacji.	0%	50%	50%

* W przypadku braku informacji od właścicieli obiektów budowlanych, w których są wykorzystywane wyroby azbestowe, konieczna wydaje się aktualizacja inwentaryzacji w terenie, ponieważ 100% wyrobów wymaga oceny stanu technicznego w ciągu 5 lat.

Inwentaryzacja (zadanie nr 1), Program Usuwania Azbestu z terenu Gminy Rąbino (zadanie nr 2) oraz opracowanie bazy danych wyrobów zawierających azbest i jej wprowadzenie do bazy azbestowej (www.bazaazbestowa.pl) (zadanie nr 3) zostały wykonane w 2012 r., co umożliwiło rozpoczęcie procesu monitorowania procesu usuwania wyrobów azbestowych (zadanie nr 6).

7. Koszty realizacji Programu

Całkowite koszty realizacji Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Rąbino obejmują nakłady poniesione na:

1. akcje informacyjno-edukacyjne,
2. koszty aktualizacji Programu,
3. koszty usunięcia płyt azbestowo-cementowych z pokryć dachowych i elewacji,
4. koszty wykonania nowych pokryć dachowych i elewacji.

Koszty te będą ponoszone przez osoby fizyczne, przedsiębiorców, osoby prawne oraz Gminę Rąbino w odniesieniu do własnych obiektów.

7.1. Akcje informacyjno-edukacyjne

Zadania organizacyjne, polegające na stałej aktualizacji bazy danych, informowaniu mieszkańców i przedsiębiorców o ich obowiązkach, szkodliwości azbestu oraz możliwościach pozyskania dofinansowania na bezpieczne usuwanie wyrobów zawierających azbest, a także monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych będą wykonane przez pracowników Urzędu Gminy w Rąbinie.

7.2. Aktualizacja Programu

Założono, że w trakcie realizacji Programu wykonane zostaną po dwie aktualizacje w II i III etapie realizacji Programu, ponieważ 100% zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest został przypisany III stopień pilności usunięcia, czyli wymagana jest ponowna ocena stanu technicznego w ciągu 5 lat.

7.3. Koszty usunięcia i wymiany płyt azbestowo-cementowych z pokryć dachowych obiektów budowlanych

Do oszacowania kosztów usunięcia płyt azbestowo-cementowych z terenu Gminy Rąbino przyjęto, że powierzchnia zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest stanowiących pokrycia dachowe obiektów wynosi 74.054 m².

Założono, że średni koszt demontażu wyrobów azbestowych wynosi 6,4 zł za 1 m², a koszt transportu i unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest na składowisku wynosi 950 zł brutto za 1 Mg. Został on wyliczony na podstawie informacji uzyskanych od przedsiębiorstw z listy firm uprawnionych do usuwania i unieszkodliwiania azbestu.

Jako średni koszt zakupu i montażu nowego pokrycia dachowego przyjęto 60 zł brutto za 1 m² nowego pokrycia wykonanego z blachodachówki. Dane te zostały pozyskane od producentów i firm dekarских. W przypadku wykorzystania innych materiałów szacowane koszty mogą ulec zmianie.

Tabela nr 10 *Nakłady finansowe na usunięcie płyt azbestowo-cementowych stanowiących pokrycia dachowe obiektów budowlanych (w zł)*

Lp.	tytuł	II etap 2013-2022	III etap 2023-2032	razem
1	demontaż wyrobów zawierających azbest	236 973	236 973	473 946
2	transport i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest	387 125	387 125	774 250
3	zakup i montaż nowego pokrycia dachowego	2 221 620	2 221 620	4 443 240
	razem	2 845 718	2 845 718	5 691 436

Oszacowane koszty usunięcia wyrobów azbestowych z pokryć dachowych obiektów budowlanych wynoszą 5.691.436 zł, w tym 473.946 zł za demontaż wyrobów azbestowych i 774.250 zł za transport i unieszkodliwienie odpadów azbestowych na uprawnionym składowisku.

7.4. Całkowite koszty realizacji *Programu*

Całkowite koszty realizacji *Programu* w latach 2012-2032 obejmują nakłady finansowe na akcje informacyjno-edukacyjne, aktualizację *Programu* oraz usunięcie i wymianę pokryć dachowych.

Tabela nr 11 *Szacunkowe całkowite koszty realizacji Programu (w zł)*

lp.	Tytuł	Etap I	Etap II	Etap III	razem
1	akcje informacyjno-edukacyjne dla mieszkańców Gminy Rąbino	1 000	10 000	10 000	21 000
2	aktualizacja <i>Programu</i>	0	10 000	10 000	20 000
3	wymiana pokryć dachowych	0	2 845 718	2 845 718	5 691 436
4	transport i unieszkodliwienie wyrobów azbestowych składowanych na posesjach	0	0	0	0
	Razem	1 000	2 865 718	2 865 718	5 732 436

Prognozowane całkowite koszty realizacji *Programu* w latach 2012-2032 wynoszą 5,7 mln zł, z czego ponad 99% stanowią koszty wymiany pokryć dachowych.

8. Źródła finansowania realizacji *Programu*

W wyniku analizy dostępnych instrumentów finansowania ochrony środowiska wybrano te, które mogą zostać wykorzystane w celu dofinansowania realizacji *Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Rąbino* oraz opracowano prognozowaną strukturę finansowania realizacji *Programu*.

Możliwymi źródłami finansowania realizacji *Programu* są środki własne Gminy Rąbino, środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, kredyty preferencyjne z Banku Ochrony Środowiska oraz Banku Gospodarki Żywnościowej, a także środki przewidziane w programach realizowanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (do 2013 r.).

8.1. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie
ul. Solskiego 3, 71-323 Szczecin
tel. (091) 486-15-56, faks (091) 468-15-15
e-mail: wfosigw@wfosigw.szczecin.pl
www.wfosigw.szczecin.pl

Do kosztów kwalifikowanych objętych dofinansowaniem zalicza się demontaż pokrycia dachowego lub wyrobów zawierających azbest, transport odpadów niebezpiecznych z miejsca rozbiórki do miejsca unieszkodliwienia oraz unieszkodliwienie odpadów niebezpiecznych.

O dofinansowanie mogą ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego, na zadania realizowane na obiektach, których właścicielami są zarówno osoby fizyczne, jak i jednostki sektora finansów publicznych, kościoły i związki wyznaniowe oraz wspólnoty oraz spółdzielnie mieszkaniowe.

Jednostka samorządu terytorialnego realizująca projekt w imieniu osób fizycznych, jednostek sektora finansów publicznych, kościołów i związków wyznaniowych oraz wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych, składa wniosek o dofinansowanie oraz ponosi pełną odpowiedzialność za merytoryczną, formalno-prawną i finansową realizację zadania.

Dofinansowanie obejmuje pełne koszty kwalifikowane, minimalna wysokość wnioskowanej kwoty dofinansowania wynosi 20.000 zł.¹⁹

8.2. Instrumenty oferowane przez BOŚ we współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie²⁰

Oddział BOŚ w Szczecinie
70-466 Szczecin, ul. Monte Cassino 16
tel. (91) 480-06-00, faks (91) 480-06-01

Oddział BOŚ w Koszalinie
75-021 Koszalin, ul. Zwycięstwa 42
tel. (94) 347-48-00, faks (94) 347-48-04

BOŚ Oddział w Szczecinie i Koszalinie współpracuje z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie w zakresie kredytowania inwestycji polegających na wymianie powierzchni dachowych oraz elewacji z płyt azbestowych.

Kredyty preferencyjne z dopłatami do oprocentowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie są przeznaczone dla wszystkich realizujących inwestycje w województwie zachodniopomorskim, w tym w szczególności osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej.

Przedmiotem kredytowania objęte są inwestycje dotyczące usuwania wyrobów zawierających azbest, tj. :

- demontaż powierzchni dachowych azbestowych i/lub elewacji z płyt azbestowych,
- unieszkodliwianie zdemontowanych elementów zawierających azbest,
- zakup i montaż nowych pokryć dachu i/lub elewacji.

Warunki kredytowania są następujące:

1. oprocentowanie: WIBOR 3M pomniejszony o 3 punkty procentowy, lecz nie mniej niż 2 % w skali roku
2. kwota kredytu nie więcej niż 80% kosztu całkowitego inwestycji,
3. okres kredytowania: do 7 lat,
4. okres realizacji zadania: do 12 miesięcy od daty postawienia przez Bank kredytu do dyspozycji Kredytobiorcy,
5. prowizja: 2 % wartości przyznanego kredytu, nie mniej niż 100 zł.

¹⁹ Na podstawie informacji Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

²⁰ Na podstawie oferty BOŚ Bank S.A.

8.3. Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.

Bank BGŻ S.A.
ul. Kasprzaka 10/16, 01-211 Warszawa
tel. (022) 860-40-00, faks (022) 860-50-00
www.bgz.pl

Bank Gospodarki Żywnościowej (BGŻ) współpracuje z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w zakresie udzielania kredytów preferencyjnych. Podstawą do udzielania przez ARiMR pomocy ze środków krajowych, w tym dopłat do oprocentowania kredytów, jest *rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2009 r. w sprawie realizacji niektórych zadań ARiMR*.

Podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o kredyt preferencyjny są:

1. osoby fizyczne, posiadające pełną zdolność do czynności prawnych, z wyłączeniem emerytów i rencistów,
2. osoby prawne,
3. jednostki organizacyjne, nie posiadające osobowości prawnej.

Przedmiotem kredytowania w ramach linii o symbolu **nIP** zgodnie z *Warunkami i zasadami udzielania kredytów na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych, działach specjalnych produkcji rolnej i przetwórstwie produktów rolnych* m.in. mogą być objęte koszty rozbiórki i unieszkodliwienia materiałów szkodliwych, w tym wyrobów azbestowych, pod warunkiem realizowania inwestycji polegającej na budowie, przebudowie lub remoncie obiektów służących do prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej.

Warunki kredytowania są następujące:

1. oprocentowanie: zmienne, ustalane w oparciu o aktualną stopę redyskonta, nie mniej niż 2%,
2. kwota kredytu: nie może przekroczyć:
 - a. 80% wartości nakładów inwestycyjnych na gospodarstwo rolne i wynosić więcej niż 4.000.000 zł,
 - b. 70% wartości nakładów inwestycyjnych na działły specjalne produkcji rolnej i wynosić więcej 8.000.000 zł,
 - c. 70% wartości nakładów inwestycyjnych w przetwórstwie produktów rolnych i wynosić więcej niż 16.000.000 zł,
 - d. łączna kwota kredytów udzielonych jednemu podmiotowi na realizację równocześnie kilku inwestycji wymienionych w pkt a) i b) nie może przekroczyć 8.000.000 zł,

- e. łączna kwota kredytów udzielonych jednemu podmiotowi na realizację równocześnie kilku inwestycji wymienionych w pkt a) - c) nie może przekroczyć 16.000.000 zł.
- 3. okres kredytowania: do 8 lat,
- 4. okres karencji: do 2 lat.

8.4. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

*Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
Biuro Powiatowe w Świdwinie
ul. Katowicka 1, 78-300 Świdwin
tel. 94 365 76 22, faks 94 365 40 43
www.arimr.gov.pl
e-mail: info@arimr.gov.pl*

Działanie 121 Modernizacja gospodarstw rolnych

Beneficjentami w ramach działania 121 *Modernizacja gospodarstw rolnych* mogą być osoby fizyczne, osoby prawne oraz spółki osobowe, prowadzące działalność rolniczą w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej.²¹:

W ramach działania wspierane są inwestycje materialne i niematerialne służące modernizacji produkcji rolnej, w szczególności:

- 1. inwestycje materialne:
 - a) budowa lub remont połączony z modernizacją budynków lub budowli,
 - b) zakup lub instalacja maszyn, urządzeń, w tym sprzętu komputerowego,
 - c) zakładanie, modernizacja sadów lub plantacji wieloletnich,
 - d) zakup, instalacja lub budowa elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej, przygotowania do sprzedaży lub sprzedaży bezpośredniej;
- 2. inwestycje niematerialne:
 - a) zakup patentów, licencji, w tym licencji na oprogramowanie,
 - b) usługi związane z przygotowaniem dokumentacji technicznej lub ekonomicznej dotyczącej projektu oraz nadzorem technicznym, związane bezpośrednio z realizacją projektu.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach działania 121 *Modernizacja gospodarstw rolnych* w okresie realizacji PROW nie może przekroczyć 300.000 zł. Do realizacji mogą być przyjęte

²¹ Szczegółowe warunki dotyczące kryteriów jakie muszą spełniać potencjalni beneficjenci pomocy w ramach PROW zostały określone w samym programie, jak i w rozporządzeniach wykonawczych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej

operacje, których wysokość kosztów kwalifikowanych będzie wynosiła powyżej 20.000 zł. Ograniczenie to nie dotyczy operacji obejmujących wyłącznie wyposażenie gospodarstwa rolnego w urządzenia do składowania nawozów naturalnych lub projektów związanych z dostosowaniem do norm wspólnotowych.

Szczegółowe warunki dofinansowania określone są w *rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 października 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013* (Dz.U. 207, poz. 1372).

Działanie 311 Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

Beneficjentami w ramach działania 311 *Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej* może być rolnik, który nie osiągnął wieku emerytalnego lub jego domownik w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników albo małżonek tego rolnika²².

W ramach działania 311 *Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej* wspierane będą inwestycje w zakresie usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, usług dla ludności, sprzedaży hurtowej i detalicznej, rzemiosła lub rękodzielnictwa, robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych, usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem, usług transportowych, usług komunalnych, przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych, magazynowania lub przechowywania towarów, wytwarzania produktów energetycznych z biomasy, rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych.

Do kosztów kwalifikowalnych projektu, który może być dofinansowany w ramach przedmiotowego działania zalicza się m.in. koszty budowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją niemieszkalnych obiektów budowlanych wraz z zakupem instalacji technicznej, a także koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki. W przypadku projektów związanych z turystyką wiejską (w tym agroturystyką) koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki będą także kosztem kwalifikowalnym.

Szczegółowe warunki dofinansowania określone są w *rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 września 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie*

²² Szczegółowe warunki dotyczące kryteriów jakie muszą spełniać potencjalni beneficjenci pomocy w ramach PROW zostały określone w samym programie, jak i w rozporządzeniach wykonawczych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej

szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz.U. nr 166, poz. 1125).

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach działania 311 *Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej* w okresie realizacji PROW nie może przekroczyć 100.000 zł. Maksymalny poziom pomocy finansowej może wynosić 50% kosztów kwalifikowalnych projektu.

Działanie 312 Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

Beneficjentem w ramach działania 312 *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw* może być osoba fizyczna lub osoba prawna, lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która prowadzi (podejmuje) działalność jako mikroprzedsiębiorstwo zatrudniające poniżej 10 osób, i mające obrót nieprzekraczający równowartości w złotych 2 mln euro²³:

W ramach działania 312 *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw* wspierane będą inwestycje w zakresie usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, usług dla ludności, sprzedaży hurtowej i detalicznej, rzemiosła lub rękodzielnictwa, robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych, usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem, usług transportowych, usług komunalnych, przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych, magazynowania lub przechowywania towarów, wytwarzania produktów energetycznych z biomasy, rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych.

Do kosztów kwalifikowalnych projektów, które realizowane są w działaniu 312 *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw* zalicza się koszty budowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją niemieszkalnych obiektów budowlanych wraz z zakupem instalacji technicznej, a także koszty nadbudowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją istniejących budynków mieszkalnych wraz z zakupem instalacji technicznej. Koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki pod warunkiem, że rozbiórka jest niezbędna w celu realizacji operacji, a także koszty materiałów zastępujących materiały szkodliwe (w tym wyrobów azbestowych) będą kosztami kwalifikowanymi.

Maksymalny poziom pomocy finansowej może wynosić 50% kosztów

²³ Szczegółowe warunki dotyczące kryteriów jakie muszą spełniać potencjalni beneficjenci pomocy w ramach PROW zostały określone w samym programie, jak i w rozporządzeniach wykonawczych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej

kwalifikowalnych przedsięwzięcia. Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach działania 312 *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw* w okresie realizacji PROW nie może przekroczyć 300.000 zł, z tym, że beneficjent może otrzymać dotację w wysokości odpowiednio:

- 100.000 zł, jeśli biznesplan przewiduje utworzenie co najmniej 1 i mniej niż 2 miejsca pracy,
- 200.000 zł, jeśli biznesplan przewiduje utworzenie co najmniej 2 i mniej niż 3 miejsca pracy,
- 300.000 zł, jeśli biznesplan przewiduje utworzenie co najmniej 3 miejsc pracy.

Szczegółowe warunki dofinansowania określone są w *rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 marca 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013* (Dz. U. nr 55, poz. 335).

8.5. Struktura finansowania realizacji Programu

Do opracowania prognozowanej struktury finansowania Programu przyjęto następujące założenia:

1. Z budżetu Gminy Rąbino finansowane będą akcje informacyjno-edukacyjne oraz aktualizacja bazy danych o wyrobach azbestowych.
2. Środki przewidziane w budżecie gminy w każdym roku realizacji Programu będą wynosiły ok. 5 tys. zł (poza usuwaniem wyrobów azbestowych z obiektów, będących własnością Gminy Rąbino).
3. Około 5% płyt azbestowo-cementowych przewidzianych do usunięcia w danym roku zostanie usunięta i unieszkodliwiona przez właścicieli obiektów z wykorzystaniem dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.
4. Około 5% płyt azbestowo-cementowych przewidzianych do usunięcia w danym roku zostanie usunięta i unieszkodliwiona przez właścicieli obiektów z wykorzystaniem preferencyjnego dofinansowania z Banku Ochrony Środowiska i Banku Gospodarki Żywnościowej.
5. Wyroby azbestowe z 5 budynków, będących własnością Gminy Rąbino zostaną usunięte w II etapie realizacji Programu.
6. Około 10% płyt azbestowych z budynków gospodarczych zostanie usunięta z wykorzystaniem dofinansowania z ARiMR.
7. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie w kolejnych latach będzie oferował dofinansowanie zadań, polegających na bezpiecznym usuwaniu azbestu.

8. Oferty Banku Ochrony Środowiska i Banku Gospodarki Żywnościowej w kolejnych latach będą obejmowały kredyty, z których można sfinansować zakup i montaż nowego pokrycia dachowego i wykonania termomodernizacji budynków.

Tabela nr 12 *Prognozowana struktura finansowania realizacji Programu (w zł)*

lp.	Potencjalne źródło finansowania	2012	2013-2022	2023-2032	razem
1	Budżet Gminy Rąbino	1 000	50 000	50 000	101 000
2	Środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie	0	31 205	31 205	62 410
3	Kredyty w BOŚ i BGŻ	0	142 286	142 286	284 572
4	PROW 2007-2013	0	2 924	0	2 924
5	Środki własne właścicieli obiektów	0	2 639 303	2 642 227	5 281 530
	- w tym dla obiektów, będących własnością Gminy Rąbino	0	50 540	0	50 540
	Razem	1 000	2 865 718	2 865 718	5 732 436

9. Monitoring procesu realizacji Programu

Monitoring realizacji zadań Programu obejmuje gromadzenie i przetwarzanie informacji o usuwaniu wyrobów zawierających azbest, a w szczególności:

1. wyników przeprowadzonych inwentaryzacji wyrobów azbestowych, ich stanu technicznego i lokalizacji na terenie Gminy Rąbino,
2. ilości usuniętych wyrobów i wytworzonych odpadów zawierających azbest.

Monitoring Programu prowadzony będzie z wykorzystaniem bazy danych oraz bazy azbestowej (www.bazaazbestowa.pl).

Monitoring realizacji Programu pozwoli na bieżącą analizę oraz kontrolę zgodności założonego harmonogramu wykonania zadań z faktycznymi działaniami podejmowanymi przez właścicieli poszczególnych obiektów. Każda zmiana w zakresie liczby budynków pokrytych płytami azbestowo-cementowymi, ilości czy też stanu wyrobów zawierających azbest zgłoszona przez właściciela budynku czy wykorzystującego wyroby azbestowe, zostanie naniesiona w bazie danych prowadzonej w Urzędzie Gminy w Rąbinie, co umożliwi bieżącą aktualizację bazy danych o wyrobach zawierających azbest.

W celu efektywnego monitorowania przyjęto wskaźniki, służące ocenie wdrażania *Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Rąbino*.

Tabela nr 13 *Wskaźniki oceny wdrażania Programu*

Lp.	Wskaźniki oceny	Jednostka
1	Masa wyrobów zawierających azbest na 1 km ² powierzchni gminy	Mg/km ²
2	Masa unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest	Mg/rok
3	Liczba „dzikich wysypisk” z odpadami azbestowymi	szt.

Na podstawie bazy danych o lokalizacji i powierzchni pokryć dachowych i elewacji wykonanych z płyt azbestowo-cementowych oraz proponowanych powyżej wskaźników oceny wdrażania *Programu*, możliwe będzie monitorowanie *Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Rąbino*, jak również realizacja zadań określonych w *Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*.

Dla aktualnego stanu użytkowania wyrobów zawierających azbest, stanowiącego podstawę do opracowania niniejszego *Programu*, wartości wskaźników monitorowania przedstawiają się następująco:

1. wskaźnik masy wyrobów zawierających azbest na 1 km² powierzchni Gminy Rąbino powinien ulegać zmniejszeniu w każdym roku realizacji *Programu*, począwszy od wartości bazowej wynoszącej 6 Mg/km² w 2012 r.
2. wskaźnik masy unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest w [Mg/rok] w każdym roku realizacji poszczególnych etapów *Programu* powinien wynosić odpowiednio 40,75 Mg/rok.
3. wskaźnik ilości „dzikich wysypisk” z odpadami azbestowymi na terenie Gminy Rąbino w roku bazowym wynosi 0. Jest to szczególnie wrażliwy wskaźnik w monitorowaniu bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest. Należy zwrócić szczególną uwagę, m.in. poprzez działania informacyjno-edukacyjne, aby wyroby azbestowe były usuwane przez uprawnione podmioty, a po zdemontowaniu trafiły na składowisko, przyjmujące odpady azbestowe.

10. Podsumowanie

Głównym celem opracowania *Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Rąbino* jest zaplanowanie usunięcia wyrobów azbestowych z terenu Gminy i ich bezpieczne unieszkodliwienie do końca 2032 r.

Wykorzystując wyniki spisu z natury oraz dostępne źródła danych stwierdzono, iż:

1. Na terenie wszystkich miejscowości Gminy Rąbino znajduje się 486 obiektów budowlanych, których pokrycia dachowe zostały wykonane z użyciem wyrobów zawierających azbest.
2. Powierzchnia dachów, o których mowa w punkcie 1, wynosi 74.054 m² (815 Mg) i są to płyty azbestowo-cementowe płaskie i faliste.
3. Stan techniczny 100% wyrobów, o których mowa w punktach 1 i 2, jest dobry.
4. W wodociągach gminnych wykorzystywane jest 220 Mg rur azbestowo-cementowych.
5. Na terenie Gminy Rąbino nie ma dróg utwardzonych odpadami zawierającymi azbest.

Łącznie zostało zinwentaryzowanych 1.035 Mg wyrobów zawierających azbest.

Proces usuwania wyrobów zawierających azbest powinien być zakończony do końca 2032 r. Przyjęto harmonogram zgodny z *Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*, w podziale na zadania organizacyjne, edukacyjne, informacyjne i inwestycyjne w perspektywie krótko-, średnio- i długookresowej.

Na podstawie wyników inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest stanowiących pokrycia dachowe obiektów budowlanych oraz elementy konstrukcyjne budynków przyjęto, iż w każdym roku realizacji *Programu* powinno być usuwane i unieszkodliwiane 40,75 Mg odpadów z wyrobów zawierających azbest.

Za usunięcie wyrobów azbestowych odpowiedzialni są właściciele i użytkownicy obiektów, w których wykorzystywane są wyroby azbestowe. Mogą oni uzyskać dofinansowanie do usuwania wyrobów azbestowych, ale brak jest mechanizmów dofinansowania usuwania azbestu dla indywidualnych gospodarstw domowych w zakresie zakupu i montażu nowego pokrycia dachowego. Są to znaczące koszty, które w głównej mierze będą ponoszone przez osoby prywatne, co w znacznym stopniu może ograniczyć tempo realizacji *Programu*.

Odpady azbestowe z terenu Gminy Rąbino mogą być przyjmowane na składowiskach w miejscowościach Dalsze i Sianów, a także na pozostałych składowiskach w Polsce.

Oszacowane koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest (łącznie z zakupem i montażem nowych pokryć dachowych oraz modernizacją elewacji) wynoszą 5,7 mln zł. Koszty wymiany pokryć dachowych i elewacji będą ponoszone przez właścicieli obiektów. Należy podkreślić, iż koszty usunięcia azbestu oraz zakupu i montażu nowych pokryć dachowych i termomodernizacji budynków mieszkalnych stanowią ponad 99% kosztów realizacji *Programu*. Możliwe jest również wykorzystanie źródeł zewnętrznych finansowania części działań, polegających na bezpiecznym usuwaniu wyrobów azbestowych, tj. funduszy własnych Gminy Rąbino, środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, kredytów preferencyjnych z Banku Ochrony Środowiska S.A. i Banku Gospodarki Żywnościowej, a także funduszy Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Wskazane jest podjęcie działań, mających na celu podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów azbestowych, zwłaszcza w trakcie akcji informacyjnych i edukacyjnych. Ważne jest dokonanie wyboru grupy docelowej ww. akcji.

Monitoring *Programu* powinien być prowadzony z wykorzystaniem dostępnych i nowych danych, zgodnie z przyjętymi wskaźnikami dla oceny wdrażania *Programu*.

11. Wykorzystane akty prawne i materiały

Akty Prawne

1. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, Dz.U. z 2004 r. nr 3, poz. 20 z późn. zm.
2. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, Dz.U. z 2007 r. nr 39 poz. 251 z późn. zm.
3. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.,
4. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw, Dz.U. nr 100, poz. 1085 z późn. zm.,
5. Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych, Dz.U. nr 199, poz. 1671 z późn. zm.
6. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów, Dz.U. nr 216, poz. 1824,
7. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, Dz.U. nr 162, poz. 1089,
8. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 10 października 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, Dz.U. Nr 212, poz. 1769,
9. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest, Dz.U. z 2011 r., Nr 8, poz.31,
10. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, Dz.U. nr 71, poz. 649,
11. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, Dz.U. Nr 75, poz. 690, z późn. zm.
12. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów, Dz.U. Nr 249, poz. 1673,
13. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lutego 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów, Dz.U. nr 39, poz. 320,
14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów, Dz.U. nr 112, poz. 1206,
15. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, Dz.U. nr 124, poz. 1033

Materiały, opracowania i dokumenty

16. „Azbest. Ekspozycja zawodowa i środowiskowa.”, red. Neonila Szeszenia-Dąbrowska, Łódź, 2004,

17. „Bezpieczne postępowania z azbestem i materiałami zawierającymi azbest”, red. Jerzy Dyczek, Materiały specjalistycznego kursu szkoleniowego, AGH, Kraków, 26-27.06.2003,
18. „Zbiór przepisów i procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest”, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, 2001,
19. Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl,
20. Baza azbestowa, www.bazaazbestowa.pl,
21. Gminny plan usuwania wyrobów zawierających azbest - wzór, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, 2007,
22. Oświadczenie rządowe z dnia 23 marca 2007 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r., Dz.U. nr 99, poz. 667,
23. Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Świdwińskiego na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2016,
24. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywą na lata 2018-2023,
25. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, Warszawa, 2010,
26. Strona internetowa ARiMR, www.arimr.gov.pl,
27. Strona internetowa BGŻ, www.bgz.pl,
28. Strona internetowa BOŚ, www.bosbank.pl,
29. Strona internetowa Gminy Rąbino, www.rabino.pl,

12. Spis tabel, wykresów, map i załączników

Spis tabel

Tabela nr 1	<i>Płyty azbestowo-cementowe stanowiące pokrycia dachowe obiektów budowlanych.....</i>	24
Tabela nr 2	<i>Rury azbestowo-cementowe wykorzystywane w gminnej sieci wodociągowej</i>	25
Tabela nr 3	<i>Wyniki inwentaryzacji dachów i elewacji z płyt azbestowo-cementowych w podziale na miejscowości Gminy Rąbino</i>	25
Tabela nr 4	<i>Wyniki inwentaryzacji dachów i elewacji obiektów budowlanych według stopni pilności usunięcia wyrobów azbestowych z terenu Gminy Rąbino</i>	39
Tabela nr 5	<i>Struktura własnościowa obiektów, w których są wykorzystywane wyroby azbestowe</i>	40
Tabela nr 6	<i>Obiekty użyteczności publicznej na terenie Gminy Rąbino pokryte płytami azbestowo-cementowymi.....</i>	41
Tabela nr 7	<i>Funkcje budynków z pokryciem azbestowo-cementowym.....</i>	43
Tabela nr 8	<i>Podsumowanie wyników inwentaryzacji na terenie Gminy Rąbino.....</i>	45
Tabela nr 9	<i>Harmonogram realizacji Programu w podziale na 3 etapy.....</i>	50
Tabela nr 10	<i>Nakłady finansowe na usunięcie płyt azbestowo-cementowych stanowiących pokrycia dachowe obiektów budowlanych (w zł)</i>	53
Tabela nr 11	<i>Szacunkowe całkowite koszty realizacji Programu (w zł)</i>	53
Tabela nr 12	<i>Prognozowana struktura finansowania realizacji Programu (w zł)</i>	61
Tabela nr 13	<i>Wskaźniki oceny wdrażania Programu.....</i>	62

Spis wykresów

Wykres nr 1	<i>Porównanie ilości wyrobów azbestowych w poszczególnych miejscowościach Gminy Rąbino.....</i>	42
Wykres nr 2	<i>Porównanie liczby obiektów budowlanych z wyrobami azbestowymi w poszczególnych miejscowościach Gminy Rąbino</i>	43

Spis map

Mapa nr 1	<i>Szczegółowa mapa rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Rąbino.....</i>	27
Mapa nr 2	<i>Wyroby azbestowe w obrębach ewidencyjnych Gminy Rąbino</i>	44
Mapa nr 3	<i>Rozmieszczenie składowisk przyjmujących odpady azbestowe w Polsce.....</i>	49

Spis załączników

Załącznik 1. Wzór oznakowania instalacji lub urządzeń zawierających azbest, rur azbestowo-cementowych oraz dróg utwardzonych odpadami azbestowymi ..	69
Załącznik 2. Wzór informacji o wyrobach zawierających azbest.....	70
Załącznik 3. Wzór oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.....	71
Załącznik 4. Wzór informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu, PCB oraz innych substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska	73
Załącznik 5. Karta ewidencji odpadu	74
Załącznik 6. Karta przekazania odpadu	75
Załącznik 7. Szczegółowe zestawienie wyników inwentaryzacji.....	76
Załącznik 8. Decyzje administracyjne wydanych przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego w zakresie wytwarzania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.....	86

Załącznik 1. Wzór oznakowania instalacji lub urządzeń zawierających azbest, rur azbestowo-cementowych oraz dróg utwardzonych odpadami azbestowymi

Pomieszczenie zawiera azbest*

* Tylko w przypadku oznakowania pomieszczenia w związku z brakiem możliwości trwałego umieszczenia oznakowania na instalacji lub urządzeniu zawierającym azbest.

Wszystkie instalacje lub urządzenia zawierające azbest oraz rury azbestowo-cementowe powinny być oznakowane w następujący sposób:

- 1) oznakowanie zgodne z podanym wzorem powinno mieć wymiary: co najmniej 5 cm wysokości (H) i 1/2H szerokości;
- 2) oznakowanie powinno składać się z:
 - a) części górnej ($h = 40\% H$) zawierającej literę "a" w białym kolorze na czarnym tle,
 - b) części dolnej ($60\% H$) zawierającej standardowy napis w białym lub czarnym kolorze na czerwonym tle; napis powinien być wyraźnie czytelny;
- 3) jeżeli wyrób zawiera krokidolit, standardowo stosowany zwrot "zawiera azbest" powinien być zastąpiony zwrotem "zawiera krokidolit/azbest niebieski".

Wzór oznakowania dróg utwardzonych odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ale niezabezpieczonych trwale przed emisją włókien azbestu

Wszystkie drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ale niezabezpieczone trwale przed emisją włókien azbestu, powinny być oznakowane w następujący sposób:

- 1) oznakowanie zgodne z podanym wzorem powinno mieć wymiary: co najmniej 30 cm wysokości (H) i 1/2H szerokości;
- 2) oznakowanie powinno składać się z:
 - a) części górnej ($h = 40\% H$) zawierającej literę "a" w białym kolorze na czarnym tle,
 - b) części dolnej ($60\% H$) zawierającej standardowy napis w białym lub czarnym kolorze na czerwonym tle; napis powinien być wyraźnie czytelny.

Załącznik 2. Wzór informacji o wyrobach zawierających azbest

INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾

1. Nazwa miejsca/urządzenia/instalacji, adres²⁾:

.....

2. Wykorzystujący wyroby zawierające azbest – imię i nazwisko lub nazwa i adres:

.....

3. Rodzaj zabudowy³⁾:

4. Numer działki ewidencyjnej⁴⁾:

5. Numer obrębu ewidencyjnego⁴⁾:

6. Nazwa, rodzaj wyrobu⁵⁾:

7. Ilość posiadanych wyrobów⁶⁾:

8. Stopień pilności⁷⁾:

9. Zaznaczenie miejsca występowania wyrobów⁸⁾:

a) nazwa i numer dokumentu:

b) data ostatniej aktualizacji:

10. Przewidywany termin usunięcia wyrobów:

11. Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest przekazanych do unieszkodliwienia⁶⁾:

.....
(podpis)

data

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uznaje się każdy wyrób zawierający wagowo 0,1 % lub więcej azbestu.

²⁾ Adres faktycznego miejsca występowania azbestu należy uzupełnić w następującym formacie: województwo, powiat, gmina, miejscowość, ulica, numer nieruchomości.

³⁾ Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, budynek mieszkalno-gospodarczy, inny.

⁴⁾ Należy podać numer działki ewidencyjnej i numer obrębu ewidencyjnego faktycznego miejsca występowania azbestu.

⁵⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe stosowane w budownictwie,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- rury i złącza azbestowo-cementowe pozostawione w ziemi,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- drogi zabezpieczone (drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, po trwałym zabezpieczeniu przed emisją włókien azbestu),
- drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ale niezabezpieczone trwale przed emisją włókien azbestu,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura; podać jakie.

⁶⁾ Ilość wyrobów zawierających azbest należy podać w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (kg, m², m³, m.b., km).

⁷⁾ Według „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” określonej w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 oraz z 2010 r. Nr 162, poz. 1089).

⁸⁾ Nie dotyczy osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami. Należy podać nazwę i numer dokumentu oraz datę jego ostatniej aktualizacji, w którym zostały oznaczone miejsca występowania wyrobów zawierających azbest, w szczególności planu sytuacyjnego terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest, dokumentacji technicznej.

Załącznik 3. Wzór oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

OCENA stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Nazwa miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej:

.....

Adres miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej:

.....

Rodzaj zabudowy¹⁾:

Numer działki ewidencyjnej²⁾:

Numer obrębu ewidencyjnego²⁾:

Nazwa, rodzaj wyrobu³⁾:

Ilość wyrobów⁴⁾:

Data sporządzenia poprzedniej oceny⁵⁾:

Grupa/ nr	Rodzaj i stan wyrobu	Punkty	Ocena
I	Sposób zastosowania azbestu		
1	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)	30	
2	Tynk zawierający azbest	30	
3	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1 000 kg/m ³)	25	
4	Pozostałe wyroby z azbestem (np. pokrycia dachowe, elewacyjne)	10	
II	Struktura powierzchni wyrobu z azbestem		
5	Duże uszkodzenia powierzchni, naruszona struktura włókien	60	
6	Niewielkie uszkodzenia powierzchni (rysy, odpryski, załamania), naruszona struktura włókien	30	
7	Ścisła struktura włókien przy braku warstwy zabezpieczającej lub jej dużych ubytkach	15	
8	Warstwa zabezpieczająca bez uszkodzeń	0	
III	Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem		
9	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac	30	
10	Wyrób bezpośrednio dostępny (do wysokości 2 m)	15	
11	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne	10	
12	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania lub czynniki atmosferyczne	10	
13	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne	0	
IV	Miejsce usytuowania wyrobu w stosunku do pomieszczeń użytkowych		
14	Bezpośrednio w pomieszczeniu	30	
15	Za zawieszonym, nieszczelnym sufitem lub innym pokryciem	25	
16	W systemie wywietrzania pomieszczenia (kanały wentylacyjne)	25	
17	Na zewnątrz obiektu (np. tynk)	20	
18	Elementy obiektu (np. osłony balkonowe, filarki międzyokienne)	10	
19	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym	5	

20	Bez kontaktu z pomieszczeniem (np. na dachu odizolowanym od pomieszczeń mieszkalnych)	0	
V	Wykorzystanie miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej		
21	Regularne przez dzieci, młodzież lub sportowców	40	
22	Stale lub częste (np. zamieszkanie, miejsce pracy)	30	
23	Czasowe (np. domki rekreacyjne)	15	
24	Rzadkie (np. strychy, piwnice, komórki)	5	
25	Nieużytkowane (np. opuszczone zabudowania mieszkalne lub gospodarskie, wyłączone z użytkowania obiekty, urządzenia lub instalacje)	0	
SUMA PUNKTÓW OCENY			
STOPIEŃ PILNOŚCI			

UWAGA: W każdej z pięciu grup arkusza należy wskazać co najmniej jedną pozycję. Jeśli w grupie zostanie wskazana więcej niż jedna pozycja, sumując punkty z poszczególnych grup, należy uwzględnić tylko pozycję o najwyższej punktacji w danej grupie. Sumaryczna liczba punktów pozwala określić stopień pilności:

Stopień pilności I od 120 punktów

wymagane pilnie usunięcie (wymiana na wyrób bezazbestowy) lub zabezpieczenie

Stopień pilności II od 95 do 115 punktów

wymagana ponowna ocena w terminie do 1 roku

Stopień pilności III do 90 punktów

wymagana ponowna ocena w terminie do 5 lat

.....
Oceniający
(nazwisko i imię)

.....
Właściciel/Zarządca
(podpis)

.....
(miejscowość, data)

.....
(adres lub pieczęć z adresem)

Objaśnienia:

¹⁾ Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, inny.

²⁾ Należy podać numer obrębu ewidencyjnego i numer działki ewidencyjnej faktycznego miejsca występowania azbestu.

³⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura, podać jakie.

⁴⁾ Ilość wyrobów azbestowych podana w jednostkach masy (Mg) oraz w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (m², m³, mb).

⁵⁾ Należy podać datę przeprowadzenia poprzedniej oceny; jeśli jest to pierwsza ocena, należy wpisać „pierwsza ocena”.

Załącznik 4. Wzór informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu, PCB oraz innych substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska

Gmina:
 Powiat:
 Województwo:

Informacje za okres:
 określające stan na dzień:

Dział 1. Informacje dotyczące azbestu

Lp.	Nazwa wyrobu zawierającego azbest ¹⁾	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Jednostka miary	Ilość	Uwagi ²⁾

Objaśnienia:

¹⁾ Przy określaniu nazwy wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- * płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- * płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- * rury i złącza azbestowo-cementowe,
- * izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- * wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- * przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- * szczeliwa azbestowe,
- * taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- * wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- * papier i tektura,
- * inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.

²⁾ Należy wskazać obiekt, w którym znajdują się wyroby zawierające azbest, oraz określić ich stan - stopień uszkodzenia wyrobów zawierających azbest.

Załącznik 5. Karta ewidencji odpadu

KARTA EWIDENCJI ODPADU ¹⁾					Nr karty		Rok kalendarzowy			
Kod odpadu ²⁾										
Rodzaj odpadu ²⁾										
Procentowa zawartość PCB w odpadzie ³⁾										
Posiadacz odpadów ⁴⁾										
Adres posiadacza odpadów ⁵⁾										
Województwo		Gmina		Miejscowość		Telefon służbowy		Faks służbowy		
Ulica		Nr domu		Nr lokalu		Kod pocztowy				
Miejsce prowadzenia działalności ⁶⁾										
Województwo		Gmina		Miejscowość		Telefon służbowy		Faks służbowy		
Ulica		Nr domu		Nr lokalu		Kod pocztowy				
Działalność w zakresie: ⁷⁾										
W ☐			Zb ☐			Od ☐				
			Un ☐			Ok ☐				
Gospodarowanie odpadami										
Miesiąc	Masa wytworzonych odpadów [Mg] ^{8,9)}	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg] ^{8,10,11)}	Masa przyjętych odpadów [Mg] ⁸⁾	Nr karty przekazania odpadu ¹²⁾	We własnym zakresie			Odpady przekazane		imię i nazwisko osoby sporządzającej
					masa [Mg] ^{8,13)}	metoda odzysku R ¹⁴⁾	metoda unieszkodliwiania D ¹⁵⁾	masa [Mg] ⁸⁾	nr karty przekazania odpadu ¹⁶⁾	

Objaśnienia:

- 1) W przypadku wytwarzania, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów należy sporządzać osobną kartę ewidencji odpadu dla każdego miejsca prowadzenia działalności, z wyjątkiem usług, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 22 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach. W przypadku odbierania odpadów komunalnych należy sporządzić osobno kartę dla każdej gminy, z terenu której odpady komunalne są odbierane. Nie dotyczy komunalnych osadów ściekowych stosowanych w celach, o których mowa w art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, prowadzącego zakład przetwarzania, o którym mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. Nr 180, poz. 1495, z późn. zm.), w zakresie odpadów powstałych w wyniku demontażu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, oraz prowadzącego stację demontażu i prowadzącego punkt zbierania pojazdów, o których mowa w ustawie z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. Nr 25, poz. 202, z późn. zm.), w zakresie gospodarowania pojazdami wycofanymi z eksploatacji.
- 2) Zgodnie z katalogiem odpadów stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).
- 3) Dotyczy działalności w zakresie unieszkodliwiania PCB.
- 4) Podać imię lub nazwę posiadacza odpadów. W przypadku odbierania odpadów komunalnych posiadaczem obowiązującym do wypełnienia karty ewidencji odpadu jest przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008, z późn. zm.), lub gminna jednostka organizacyjna, o której mowa w tej ustawie.
- 5) Podać adres zamieszkania lub siedziby posiadacza odpadów.
- 6) Podać adres miejsca prowadzenia działalności. W przypadku posiadania decyzji na prowadzenie działalności na terenie całego kraju lub na określonym obszarze należy wskazać adres siedziby lub miejsca zamieszkania posiadacza odpadów. W przypadku przedsiębiorcy, który uzyskał zezwolenie na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, należy podać województwo i gminę.
- 7) Zaznaczyć symbolem X właściwy kwadrat: W - wytwarzanie odpadów, Zb - zbieranie odpadów, Od - odzysk, Un - unieszkodliwianie odpadów, Ok - odbieranie odpadów komunalnych.
- 8) Podać masę odpadów z dokładnością co najmniej do pierwszego miejsca po przecinku dla odpadów innych niż niebezpieczne; co najmniej do trzeciego miejsca po przecinku dla odpadów niebezpiecznych.
- 9) Nie dotyczy odpadów komunalnych.
- 10) Odpady komunalne w rozumieniu definicji zawartej w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.
- 11) Wypełnia przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, lub gminna jednostka organizacyjna, o której mowa w tej ustawie.
- 12) Podać nr karty przekazania, na podstawie której odpad został przyjęty. W przypadku przywozu odpadów na terytorium kraju należy wpisać "Przywóz do RP". W przypadku przyjmowania odpadów z innego miejsca prowadzenia działalności danego posiadacza odpadów należy wskazać to miejsce, podając województwo, nazwę miejscowości, ulicę, nr domu i lokalu. W przypadku przyjmowania odpadów od posiadacza zwolnionego z obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów rubryka pozostaje niewypełniona.
- 13) Podać masę odpadów zagospodarowanych we własnym zakresie.
- 14) Symbole R określają procesy odzysku zgodnie z załącznikiem nr 5 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.
- 15) Symbole D określają procesy unieszkodliwiania odpadów zgodnie z załącznikiem nr 6 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.
- 16) Podać nr karty przekazania odpadu, którą został przekazany innemu posiadaczowi odpadów. W przypadku wywozu odpadów poza terytorium kraju należy wpisać "Wywóz poza RP". W przypadku przekazania odpadów osobom fizycznym lub jednostkom organizacyjnym niebędącym przedsiębiorcami do wykorzystania na własne potrzeby zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach należy wpisać "Przekazane os. fiz.". W przypadku przekazywania do innego miejsca prowadzenia działalności danego posiadacza odpadów należy wskazać to miejsce, podając województwo, nazwę miejscowości, ulicę, nr domu i lokalu.

Załącznik 6. Karta przekazania odpadu

KARTA PRZEKAZANIA ODPADU		Nr karty ¹⁾	Rok kalendarzowy
Posiadacz odpadów, który przekazuje odpad ^{2,3)}	Transportujący odpad ^{2,4)}	Posiadacz odpadów, który przejmuje odpad ²⁾	
Adres ⁵⁾	Adres ^{5,6)}	Adres ⁵⁾	
Nr REGON ⁶⁾	Nr REGON ^{6, 7)}	Nr REGON ⁶⁾	
Miejsce przeznaczenia odpadów ⁸⁾			
Rodzaj procesu przetwarzania, któremu powinien zostać poddany odpad ⁹⁾			
Wnoszę o wydanie dokumentu potwierdzającego odzysk lub recykling ¹⁰⁾			
		TAK ☐	NIE ☐
Kod odpadu ¹¹⁾	Rodzaj odpadu ¹¹⁾		
Data/miesiąc ^{12,13)}	Masa przekazanych odpadów [Mg] ¹⁴⁾	Numer rejestracyjny pojazdu, przyczepy lub naczepy ^{7,15)}	
Potwierdzam przekazanie odpadu	Potwierdzam wykonanie usługi transportu ^{4,6)}	Potwierdzam przejęcie odpadu	
data, pieczęć i podpis	data, pieczęć i podpis	data, pieczęć i podpis	

Objaśnienia:

- 1) Numer jest nadawany przez posiadacza odpadów, który przekazuje odpad.
- 2) Podać imię i nazwisko lub nazwę podmiotu.
- 3) W przypadku odpadów komunalnych do wypełnienia karty przekazania odpadu jest obowiązany przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008, z późn. zm.), lub gminna jednostka organizacyjna, o której mowa w tej ustawie.
- 4) Dotyczy przedsiębiorcy transportującego odpady, niebędącego posiadaczem odpadów, działającego na zlecenie innego posiadacza odpadów, który zlecił mu wykonanie usługi transportu odpadów.
- 5) Podać adres zamieszkania lub siedziby podmiotu.
- 6) O ile posiada.
- 7) W przypadku gdy odpad jest transportowany kolejno przez dwóch lub więcej prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów, w oznaczonych rubrykach należy podać wymagane dane i podpisy wszystkich transportujących odpad z zachowaniem kolejności transportowania odpadu.
- 8) Podać adres miejsca odbioru odpadu, pod który należy dostarczyć odpad, wskazany przez posiadacza odpadu transportującemu odpady.
- 9) Dotyczy stacji demontażu w przypadku przekazywania odpadów powstałych w wyniku demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji. Podać symbol R lub D. Symbole R określają procesy odzysku zgodnie z załącznikiem nr 5 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach. Symbole D określają procesy unieszkodliwiania odpadów zgodnie z załącznikiem nr 6 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.
- 10) Dotyczy dokumentów wystawianych przez prowadzących odzysk lub recykling na podstawie ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 90, poz. 607, z późn. zm.).
- 11) Zgodnie z katalogiem odpadów stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).
- 12) W przypadku odpadów niebezpiecznych podać datę przekazania odpadu.
- 13) Karta może być stosowana jako jednorazowa karta przekazania odpadu lub jako zbiorcza karta przekazania odpadu, obejmująca odpad danego rodzaju przekazywany łącznie w czasie jednego miesiąca kalendarzowego, za pośrednictwem tego samego transportującego odpady temu samemu posiadaczowi odpadów.
- 14) Podać masę odpadów z dokładnością co najmniej do pierwszego miejsca po przecinku dla odpadów innych niż niebezpieczne; co najmniej do trzeciego miejsca po przecinku dla odpadów niebezpiecznych.
- 15) Dotyczy odpadów niebezpiecznych.

Załącznik 7. Szczegółowe zestawienie wyników inwentaryzacji

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Nr działki ew.	Typ płyt	Stan płyt	Ilość m ²
1	Batyń		1	59/3	2	3	18
2	Batyń		1	59/3	2	3	49
3	Batyń		1	59/3	2	3	226
4	Batyń		3	49/1	2	3	30
5	Batyń		3	49/1	2	3	182
6	Batyń		3	49/1	2	3	291
7	Batyń		5	57	2	3	16
8	Batyń		5	57	2	3	86
9	Batyń		5	57	2	3	269
10	Batyń		6	57	2	3	89
11	Batyń		7	94	2	3	109
12	Batyń		9	53/1	2	3	16
13	Batyń		10	92	2	3	114
14	Batyń		10	92	2	3	231
15	Batyń		10	92	2	3	247
16	Batyń		12	55/1	2	3	506
17	Batyń		13	102	2	3	59
18	Batyń		15	173	2	3	156
19	Batyń		15	174	2	3	20
20	Batyń		17	104	2	3	20
21	Batyń		18	176/2	2	3	53
22	Batyń		24	108/8	2	3	8
23	Batyń		24	108/8	2	3	133
24	Batyń		24	108/8	2	3	228
25	Batyń		25	109	2	3	99
26	Batyń		25	109	2	3	148
27	Batyń		26	351/1	2	3	60
28	Batyń		29	349/3	2	3	15
29	Batyń		30	223/2	2	3	33
30	Batyń		39	185/2	2	3	40
31	Batyń		39	185/2	2	3	315
32	Batyń		40	214	2	3	49
33	Batyń		41	186	2	3	30
34	Batyń		41	186	2	3	78
35	Batyń		41	186	2	3	240
36	Batyń		43	180	2	3	41
37	Batyń		54	165	2	3	45
38	Batyń		57	84/2	2	3	307
39	Batyń		57	84/2	2	3	337
40	Batyń		58	96	2	3	41
41	Batyń		58	96	2	3	81
42	Batyń		58	96	2	3	148
43	Batyń		59	97	2	3	12
44	Batyń		60	433/6	2	3	73
45	Batyń		60	433/6	2	3	93
46	Batyń		60	433/6	2	3	100
47	Batyń		BN	90	2	3	453

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Nr działki ew.	Typ płyt	Stan płyt	Ilość m ²
48	Batyń		BN	93	2	3	87
49	Batyń		BN	94	2	3	88
50	Biała Góra		3	289/3	2	3	4
51	Biała Góra		5	152	2	3	44
52	Biała Góra		5	152	2	3	126
53	Biała Góra		18	141/1	2	3	13
54	Biała Góra		18	141/1	2	3	133
55	Biała Góra		19	140	2	3	30
56	Biała Góra		21	129/2	2	3	40
57	Biała Góra		25	366/2	2	3	17
58	Biała Góra		25	366/2	2	3	36
59	Biała Góra		26	282/1	2	3	98
60	Biała Góra		33	366/6	2	3	40
61	Biała Góra		34	60	2	3	89
62	Biała Góra		34	59/2	2	3	426
63	Biała Góra		BN	287	2	3	65
64	Biernów		2	31/6	2	3	16
65	Biernów		4	31/8	2	3	87
66	Biernów		4	31/10	2	3	101
67	Biernów		5	31/10	2	3	110
68	Biernów		6	40/4	2	3	12
69	Biernów		6	40/5	2	3	19
70	Biernów		7	40/2	2	3	46
71	Biernów		7	40/2	2	3	134
72	Biernów		12	26/6	2	3	20
73	Biernów		12	26/6	2	3	25
74	Biernów		13	26/8	2	3	23
75	Biernów		14	31/4	2	3	16
76	Biernów		14	31/4	2	3	199
77	Biernów		15	31/3	2	3	184
78	Biernów		16	31/2	2	3	223
79	Biernów		BN	26/16	2	3	1434
80	Dąbrowa Białogardzka		3	12/11	2	3	32
81	Dąbrowa Białogardzka		3	12/11	2	3	122
82	Dąbrowa Białogardzka		3	12/11	2	3	126
83	Dąbrowa Białogardzka		12	12/2	2	3	82
84	Dąbrowa Białogardzka		15	48	2	3	71
85	Dąbrowa Białogardzka		15	48	2	3	362
86	Dąbrowa Białogardzka		15	48	2	3	849
87	Dąbrowa Białogardzka		5/3, 5/2, 5/1	12/7	2	3	53
88	Dąbrowa Białogardzka		5/3, 5/2, 5/1	12/7	2	3	53
89	Dąbrowa Białogardzka		5/3, 5/2, 5/1	12/40	2	3	34
90	Dąbrowa Białogardzka		BN	1	2	3	20
91	Dąbrowa Białogardzka		BN	55/3	2	3	32
92	Dąbrowa Białogardzka		BN	12/33	2	3	281
93	Dąbrowa Białogardzka		BN	12/33	2	3	683
94	Dąbrowa Białogardzka		BN	12/33	2	3	768
95	Dąbrowa Białogardzka		BN	12/33	2	3	1257
96	Dąbrowa Białogardzka		BN	12/39	2	3	202

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Nr działki ew.	Typ płyt	Stan płyt	Ilość m ²
97	Dąbrowa Białogardzka		BN	12/39	2	3	772
98	Dąbrowa Białogardzka		BN	12/39	2	3	1413
99	Dąbrowa Białogardzka		BN	12/39	2	3	1441
100	Dąbrowa Białogardzka		BN	12/39	2	3	1642
101	Dąbrowa Białogardzka		BN	55/13	2	3	24
102	Dąbrówka		BN	447/8	2	3	25
103	Dąbrówka		BN	447/8	2	3	218
104	Dąbrówka		BN	447/9	2	3	721
105	Dołganów		4	40	2	3	13
106	Dołganów		4	33/2	2	3	120
107	Dołganów		8	37	2	3	40
108	Dołganów		11	35	2	3	34
109	Dołganów		12	26	2	3	6
110	Dołganów		12	26	2	3	67
111	Dołganów		BN	52	2	3	165
112	Dołganów		BN	81	2	3	486
113	Dołganów		BN	34/1	2	3	16
114	Gąsków		4	54/1	2	3	204
115	Gąsków		4	54/2	2	3	43
116	Gąsków		5	75/12	2	3	208
117	Gąsków		6	75/36	2	3	185
118	Gąsków		7	72	2	3	20
119	Gąsków		7	74	2	3	410
120	Gąsków		7	74	2	3	436
121	Gąsków		7	74	2	3	444
122	Gąsków		7	75/13	2	3	232
123	Gąsków		7	75/36	2	3	283
124	Gąsków		8	58	2	3	75
125	Gąsków		8	58	2	3	226
126	Gąsków		BN	55	2	3	20
127	Gąsków		BN	278/1	2	3	20
128	Głodzino		1	105/4	2	3	29
129	Głodzino		2	103	2	3	53
130	Głodzino		2	103	2	3	420
131	Głodzino		5	352/3	2	3	28
132	Głodzino		5	352/3	2	3	262
133	Głodzino		9	141	2	3	47
134	Głodzino		9	141	2	3	59
135	Głodzino		9	141	2	3	60
136	Głodzino		10	142	2	3	14
137	Głodzino		10	142	2	3	18
138	Głodzino		10	142	2	3	25
139	Głodzino		10	142	2	3	219
140	Głodzino		11	72/1	2	3	387
141	Głodzino		11	143/1	2	3	225
142	Głodzino		11	143/1	2	3	303
143	Głodzino		14	98	2	3	10
144	Głodzino		14	98	2	3	58
145	Głodzino		14	98	2	3	60

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Nr działki ew.	Typ płyt	Stan płyt	Ilość m ²
146	Głodzino		15	93/6	2	3	37
147	Głodzino		15	93/6	2	3	49
148	Głodzino		15	93/6	2	3	222
149	Głodzino		16	94	2	3	229
150	Głodzino		17	96/2	2	3	171
151	Głodzino		17	96/2	2	3	206
152	Głodzino		18	95	2	3	50
153	Głodzino		20	89	2	3	105
154	Głodzino		BN	360	2	3	9
155	Głodzino		BN	72/1	2	3	342
156	Gręzino		3	43/2	2	3	42
157	Gręzino		3	43/4	2	3	25
158	Gręzino		3	43/4	2	3	178
159	Gręzino		1/2	43/6	2	3	16
160	Gręzino		1/2	43/6	2	3	28
161	Gręzino		1/4	35/3	2	3	40
162	Gręzino		1/4	35/3	2	3	190
163	Gręzino		1/4	43/5	2	3	39
164	Gręzino		1/4	43/5	2	3	77
165	Jezierzyce		1	5/17	2	3	1329
166	Jezierzyce		2	5/1	2	3	144
167	Jezierzyce		3/2	3/8	2	3	178
168	Jezierzyce		7/1	1/12	2	3	4
169	Jezierzyce		7/1	1/12	2	3	8
170	Jezierzyce		7/1	1/12	2	3	10
171	Jezierzyce		BN	9	2	3	26
172	Jezierzyce		BN	1/2	2	3	20
173	Jezierzyce		BN	1/6	2	3	61
174	Jezierzyce		BN	1/6	2	3	134
175	Jezierzyce		BN	1/6	2	3	362
176	Jezierzyce		BN	3/10	2	3	89
177	Jezierzyce		BN	3/13	2	3	5
178	Jezierzyce		BN	3/13	2	3	10
179	Jezierzyce		BN	3/13	2	3	12
180	Jezierzyce		BN	5/2	2	3	67
181	Kłodzino		3	16/1	2	3	12
182	Kłodzino		3	16/1	2	3	18
183	Kłodzino		3	16/1	2	3	20
184	Kłodzino		3	16/2	2	3	36
185	Kłodzino		3	16/2	2	3	49
186	Kłodzino		3	16/7	2	3	40
187	Kłodzino		4	16/3	2	3	16
188	Kłodzino		4	16/3	2	3	29
189	Kłodzino		5	6/7	2	3	34
190	Kłodzino		6	12/3	2	3	68
191	Kłodzino		9	12/10	2	3	129
192	Kłodzino		10	24/10	2	3	8
193	Kłodzino		10	24/10	2	3	22
194	Kłodzino		11	12/10	2	3	31

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Nr działki ew.	Typ płyt	Stan płyt	Ilość m ²
195	Kłodzino		13	12/16	2	3	23
196	Kłodzino		14	24/6	2	3	12
197	Kłodzino		15	12/16	2	3	149
198	Kłodzino		17	24/3	2	3	71
199	Kłodzino		17	24/3	2	3	99
200	Kłodzino		17	24/3	2	3	218
201	Kłodzino		19	19/2	2	3	140
202	Kłodzino		21	25/2	2	3	100
203	Kłodzino		2/1	24/14	2	3	70
204	Kłodzino		2/2	24/12	2	3	36
205	Kłodzino		BN	24/5	2	3	20
206	Kłodzino		BN	24/5	2	3	45
207	Kłodzino		BN	6/18	2	3	544
208	Kłodzino		BN	24/11	2	3	20
209	Kłodzino		BN	12/21	2	3	40
210	Kłodzino		BN	12/21	2	3	506
211	Kołatka		3	168	2	3	44
212	Kołatka		3	168	2	3	184
213	Kołatka		3	168	2	3	184
214	Kołatka		3	168	2	3	198
215	Kołatka		3	168	2	3	229
216	Lipie		3	1/7	2	3	36
217	Lipie		3	1/7	2	3	38
218	Lipie		3	1/7	2	3	99
219	Lipie		3	1/7	2	3	132
220	Lipie		8	27	2	3	10
221	Lipie		8	27	2	3	40
222	Lipie		8	27	2	3	96
223	Lipie		9	25	2	3	14
224	Lipie		12	60	2	3	25
225	Lipie		12	60	2	3	38
226	Lipie		17	100	2	3	32
227	Lipie		25	495/6	2	3	91
228	Lipie		25	495/6	2	3	123
229	Lipie		27	114/3	2	3	36
230	Lipie		29	86	2	3	997
231	Liskowo		2	182/2	2	3	45
232	Liskowo		2	182/2	2	3	75
233	Liskowo		2	182/2	2	3	298
234	Liskowo		3	178	2	3	47
235	Liskowo		3	178	2	3	113
236	Liskowo		3	178	2	3	448
237	Modrzewiec		1	24/1	2	3	83
238	Modrzewiec		2	25	2	3	101
239	Modrzewiec		2	25	2	3	110
240	Modrzewiec		2	25	2	3	222
241	Modrzewiec		2	27	2	3	30
242	Modrzewiec		2	27	2	3	100
243	Modrzewiec		2	27	2	3	161

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Nr działki ew.	Typ płyt	Stan płyt	Ilość m ²
244	Modrzewiec		4	33	2	3	24
245	Modrzewiec		6	53/1	2	3	20
246	Modrzewiec		9	35	2	3	39
247	Modrzewiec		9	35	2	3	276
248	Modrzewiec		7/1, 7,2	21/1	2	3	20
249	Modrzewiec		7/1, 7/2	21/1	2	3	201
250	Nielep		2	45/2	2	3	20
251	Nielep		2	45/2	2	3	74
252	Nielep		2	45/2	2	3	78
253	Nielep		4	45/6	2	3	61
254	Nielep		4	45/7	2	3	35
255	Nielep		5	46/2	2	3	88
256	Nielep		6	55/1	2	3	55
257	Nielep		6	55/1	2	3	484
258	Nielep		7	93/1	2	3	41
259	Nielep		9	64	2	3	20
260	Nielep		9	64	2	3	109
261	Nielep		9	64	2	3	168
262	Nielep		10	68	2	3	8
263	Nielep		10	68	2	3	12
264	Nielep		11	80/6	2	3	45
265	Nielep		11	80/6	2	3	109
266	Nielep		12	72	2	3	31
267	Nielep		12	72	2	3	34
268	Nielep		13	71	2	3	62
269	Nielep		15	80/2	2	3	148
270	Nielep		15	80/2	2	3	152
271	Nielep		18	79/1	2	3	55
272	Nielep		18	79/2	2	3	35
273	Nielep		19	79/5	2	3	140
274	Nielep		23	89/2	2	3	25
275	Nielep		23	89/2	2	3	25
276	Nielep		23	89/2	2	3	655
277	Nielep		30	123	2	3	113
278	Nielep		30	123	2	3	158
279	Nielep		30	136/2	2	3	37
280	Nielep		30	136/2	2	3	150
281	Nielep		31	137	2	3	6
282	Nielep		31	137	2	3	21
283	Nielep		32	202/1	2	3	23
284	Nielep		32	202/1	2	3	26
285	Nielep		32	202/1	2	3	119
286	Nielep		37	195	2	3	365
287	Nielep		43	204/25	2	3	70
288	Nielep		43	204/30	2	3	270
289	Nielep		45	204/8	2	3	18
290	Nielep		44/1	204/9	2	3	96
291	Nielep		44/4	204/9	2	3	82
292	Nielep		1/3	190	2	3	32

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Nr działki ew.	Typ płyt	Stan płyt	Ilość m ²
293	Nielep		1/3	190	2	3	182
294	Nielep		1/3	190	2	3	226
295	Nielep		1/3	190	2	3	229
296	Nielep		6/2	55/2	2	3	53
297	Nielep		6/2	55/2	2	3	140
298	Nielep		7/2	93/2	2	3	129
299	Nielep		BN	191	2	3	116
300	Nielep		BN	76/1	2	3	28
301	Nielep		BN	163/2	2	3	844
302	Nielep		BN	204/30	2	3	15
303	Nielep		BN	204/30	2	3	30
304	Nielep		BN	204/30	2	3	84
305	Nielep		BN	204/30	2	3	617
306	Nielep		BN	204/6	2	3	12
307	Nielep		BN	204/6	2	3	12
308	Nielep		BN	204/6	2	3	22
309	Nielep		BN	204/6	2	3	25
310	Nielep		BN	204/6	2	3	43
311	Nielep		BN	204/6	2	3	52
312	Nielep		BN	204/6	2	3	112
313	Paszęcin		1	61	2	3	103
314	Paszęcin		2	62	2	3	355
315	Paszęcin		2	62	2	3	1263
316	Paszęcin		3	5/4	2	3	24
317	Paszęcin		4	4/3	2	3	86
318	Paszęcin		5	4/4	2	3	222
319	Paszęcin		7	4/7	2	3	71
320	Paszęcin		9	7/7	2	3	23
321	Paszęcin		10	7/7	2	3	20
322	Paszęcin		11	7/7	2	3	21
323	Paszęcin		11	7/7	2	3	29
324	Paszęcin		12	7/7	2	3	32
325	Paszęcin		BN	5/5	2	3	47
326	Paszęcin		BN	5/5	2	3	109
327	Rąbinko		2	36	2	3	355
328	Rąbinko		4	47/11	2	3	5
329	Rąbinko		4	47/11	2	3	5
330	Rąbinko		5	21	2	3	262
331	Rąbinko		6	19	2	3	35
332	Rąbinko		6	19	2	3	205
333	Rąbinko		6	20	2	3	250
334	Rąbinko		8	66/3	2	3	154
335	Rąbinko		9	17/3	2	3	204
336	Rąbinko		10	16	2	3	18
337	Rąbinko		10	16	2	3	37
338	Rąbinko		11	15/3	2	3	55
339	Rąbinko		14	39	2	3	26
340	Rąbinko		14	39	2	3	42
341	Rąbinko		14	39	2	3	75

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Nr działki ew.	Typ płyt	Stan płyt	Ilość m ²
342	Rąbinko		14	39	2	3	122
343	Rąbinko		14	39	2	3	246
344	Rąbinko		15	47/3	2	3	348
345	Rąbinko		17	49/1	1	3	75
346	Rąbinko		17	49/1	2	3	133
347	Rąbinko		18	49/3	1	3	78
348	Rąbinko		18	49/4	2	3	165
349	Rąbinko		BN	37	2	3	205
350	Rąbinko		BN	49/10	2	3	792
351	Rąbino		3	91	2	3	12
352	Rąbino		6	97	2	3	12
353	Rąbino		6	97	2	3	64
354	Rąbino		8	427/17	2	3	61
355	Rąbino		8	427/17	2	3	132
356	Rąbino		16	427/13	2	3	15
357	Rąbino		16	427/13	2	3	39
358	Rąbino		16	427/13	2	3	55
359	Rąbino		16	427/13	2	3	72
360	Rąbino		18	111/1	2	3	20
361	Rąbino		31	128/1	2	3	124
362	Rąbino		36	145/1	2	3	100
363	Rąbino		46	135	2	3	27
364	Rąbino		46	135	2	3	61
365	Rąbino		46	135	2	3	64
366	Rąbino		46	137/6	2	3	43
367	Rąbino		47	134	2	3	16
368	Rąbino		49	131	2	3	16
369	Rąbino		59	250/1	2	3	16
370	Rąbino		61	250/3	2	3	81
371	Rąbino		62	250/5	2	3	161
372	Rąbino		62	250/6	2	3	93
373	Rąbino		63	250/8	2	3	92
374	Rąbino		64	250/9	2	3	85
375	Rąbino		64	250/9	2	3	161
376	Rąbino		75	263/13	2	3	29
377	Rąbino		76	263/15	2	3	102
378	Rąbino		83	263/1	2	3	60
379	Rąbino		85	261/10	2	3	1187
380	Rąbino		86	261/13	2	3	49
381	Rąbino		86	261/13	2	3	68
382	Rąbino		89	261/4	2	3	58
383	Rąbino		45 a	137/2	2	3	41
384	Rąbino		BN	61/1	2	3	304
385	Rąbino		BN	261/19	2	3	987
386	Rąbino		BN	261/25	2	3	433
387	Rąbino		BN	261/25	2	3	464
388	Role		7	79/1	2	3	13
389	Role		13	40/1	2	3	217
390	Role		BN	106	2	3	226

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Nr działki ew.	Typ płyt	Stan płyt	Ilość m ²
391	Rzecino		2	30	2	3	307
392	Rzecino		2	30	2	3	348
393	Rzecino		3	31	2	3	267
394	Rzecino		3	31	2	3	288
395	Rzecino		4	54	2	3	66
396	Rzecino		4	52/1	2	3	65
397	Rzecino		7	58/3	2	3	154
398	Rzecino		9	62/2	2	3	168
399	Rzecino		9	62/4	2	3	20
400	Rzecino		10	19/1	2	3	676
401	Rzecino		14	22/9	2	3	308
402	Rzecino		17	22/12	2	3	30
403	Rzecino		17	22/12	2	3	297
404	Rzecino		21	15/1	2	3	20
405	Rzecino		22	15/6	2	3	106
406	Rzecino		23	15/9	2	3	54
407	Rzecino		24	15/10	2	3	25
408	Rzecino		24	15/10	2	3	44
409	Rzecino		24	15/10	2	3	87
410	Rzecino		25	15/11	2	3	108
411	Rzecino		26	15/13	2	3	16
412	Rzecino		28	5/7	2	3	47
413	Rzecino		28	5/7	2	3	112
414	Rzecino		29	5/8	2	3	77
415	Rzecino		29	5/8	2	3	205
416	Rzecino		29	15/17	2	3	48
417	Rzecino		30	5/3	2	3	41
418	Rzecino		16 a	22/23	2	3	1277
419	Rzecino		16 a	22/23	2	3	1447
420	Rzecino		BN	54	2	3	40
421	Rzecino		BN	15/15	2	3	18
422	Rzecino		BN	15/15	2	3	20
423	Rzecino		BN	15/15	2	3	160
424	Stare Ludzicko		2	14/1	2	3	97
425	Stare Ludzicko		4	16	2	3	40
426	Stare Ludzicko		4	16	2	3	113
427	Stare Ludzicko		5	29	2	3	71
428	Stare Ludzicko		5	29	2	3	133
429	Stare Ludzicko		5	29	2	3	328
430	Stare Ludzicko		7	30	2	3	71
431	Stare Ludzicko		7	30	2	3	160
432	Stare Ludzicko		13	68/2	2	3	9
433	Stare Ludzicko		13	68/2	2	3	10
434	Stare Ludzicko		13	68/2	2	3	16
435	Stare Ludzicko		14	68/3	2	3	40
436	Stare Ludzicko		15	68/8	2	3	6
437	Stare Ludzicko		16	62	2	3	98
438	Stare Ludzicko		16	62	2	3	175
439	Stare Ludzicko		16	62	2	3	240

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Nr działki ew.	Typ płyt	Stan płyt	Ilość m ²
440	Stare Ludzicko		18	60/13	2	3	8
441	Stare Ludzicko		18	60/13	2	3	40
442	Stare Ludzicko		19	61/4	2	3	25
443	Stare Ludzicko		19	61/4	2	3	31
444	Stare Ludzicko		19	61/4	2	3	56
445	Stare Ludzicko		20	61/2	2	3	77
446	Stare Ludzicko		20	61/2	2	3	92
447	Stare Ludzicko		21	60/7	2	3	187
448	Stare Ludzicko		21	60/8	2	3	185
449	Stare Ludzicko		22	60/15	2	3	16
450	Stare Ludzicko		23	60/10	2	3	60
451	Stare Ludzicko		23	60/10	2	3	87
452	Stare Ludzicko		23	60/10	2	3	464
453	Stare Ludzicko		24	60/10	2	3	256
454	Stare Ludzicko		24	60/11	2	3	109
455	Stare Ludzicko		24	60/11	2	3	390
456	Stare Ludzicko		BN	60/4	2	3	148
457	Świerznica		1	429/12	2	3	120
458	Świerznica		1	429/15	2	3	14
459	Świerznica		1	429/15	2	3	371
460	Świerznica		1	429/9	2	3	366
461	Świerznica		1	429/9	2	3	378
462	Świerznica		2	432/6	2	3	226
463	Świerznica		2	432/6	2	3	237
464	Świerznica		3	132	2	3	141
465	Świerznica		4	131	2	3	29
466	Świerznica		6	128	2	3	57
467	Świerznica		6	128	2	3	68
468	Świerznica		6	128	2	3	263
469	Świerznica		7	26	2	3	196
470	Świerznica		8	127	2	3	51
471	Świerznica		8	127	2	3	229
472	Świerznica		9	28	2	3	68
473	Świerznica		11	30	2	3	29
474	Świerznica		11	30	2	3	32
475	Świerznica		11	30	2	3	47
476	Świerznica		12	120	2	3	133
477	Świerznica		12	120	2	3	231
478	Świerznica		13	31	2	3	8
479	Świerznica		13	31	2	3	73
480	Świerznica		17	35	2	3	34
481	Świerznica		17	35	2	3	34
482	Świerznica		17	35	2	3	335
483	Świerznica		18	108/2	2	3	144
484	Świerznica		18	110/5	2	3	221
485	Świerznica		20	109/2	2	3	39
486	Świerznica		20	109/2	2	3	143

Objaśnienia:

Rodzaj płyt: 1 - płyty azbestowo-cementowe płaskie
2 - płyty azbestowo-cementowe faliste

Stan płyt: 1 - wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie
2 - ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku
3 - ponowna ocena w terminie do 5 lat

Załącznik 8. Decyzje administracyjne wydanych przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego w zakresie wytwarzania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest

Decyzje administracyjne wydanych przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego w zakresie wytwarzania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest wydane na podstawie art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity: Dz.U.10.185.1243).				
L.p.	Nazwa podmiotu	Adres	Znak decyzji	Data ważności
1	ABRA Sp. z o.o. z siedzibą w Szczecinie	Ul. Letnia 12, 71-777 Szczecin	WRiOŚ/II/IB/7710/19-1/10	11 września 2020 r.
2	Usługi Transportowo-Budowlane Bernard Baranowski	Glinna 4A, 74-106 Stare Czarnowo	WRiOŚ/II/IB/7710/35-1/10	13 stycznia 2020 r.
3	BSC Ekopal sp. j.	Ul. Piotra i Pawła 9, 72-015 Police	WRiOŚ/II/IB/7710/5-2/10	29 czerwca 2020 r.
4	PPHU „Drop”	Ul. Szkolna 11, Kołowo, 74-106 Stare Czarnowo	WRiOŚ/II/IB/7710/11-1/10	12 lipca 2020 r.
5	Pan Dariusz Michnowicz „GATO”	Ul. Bema 4/6, 73-150 Łobez	WRiOŚ/II/IB/7710/14-1/10	10 sierpnia 2020 r.
6	Usługi Budowlane „GRUNT” – Piotr Pigulski	Ul. Struga 13/28, 73-110 Stargard	WRiOŚ/II/IB/7710/7-1/10	13 maja 2020 r.
7	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Usług i Produkcji Metalowej JOT-KA Józef Klimowicz	Ul. Bliźnińskiego 14, 71-703 Szczecin	WRiOŚ/II/IB/7710/24-1/10	12 września 2020 r.
8	Roboty Ogólnobudowlane Adam Łoszkowski”	ul. Wiklinowa 5, 70-870 Szczecin	WRiOŚ/II/IB/7710/18-1/10	15 sierpnia 2020 r.
9	Roman Pabisiak Zakład Ogólnobudowlany	Ul. Górna 7, 72-200 Nowogard	WRiOŚ/II/IB/7710/12-1/10	27 lipca 2020 r.
10	Pan Piotr Sokołowski Zakład Ogólnobudowlany	Bonin 13/1, 73-200 Choszczno	WRiOŚ/II/IB/7710/15-1/10	15 sierpnia 2020 r.
11	PROF-BUD Sp. z o.o.	Ul. Sarnia 43a, 71-777 Szczecin	WRiOŚ/II/IB/7710/22-1/10	9 września 2020 r.
12	STALMET-PREMO Sp. z o.o.	Ul. Północna 8, 73-110 Stargard Szczeciński	WRiOŚ/II/IB/7710/26-1/10	5 październik a 2020 r
13	Zakład Usług Budowlanych WOJAMR”	Ul. Heyki 19/22, 70-642 Szczecin	WRiOŚ/II/IB/7710/21-1/10	7 września 2020 r
14	ZIBEX- Zakład Remontowo-Budowlany	Glewice 18c, 72-100 Goleniów	WRiOŚ/II/IB/7710/10-2/10	13 lipca 2020 r
15	LUMEN Sp. z o.o.	Ul. Piotra i Pawła 9, 72-	WRiOŚ/II/AS/7710/3-9/10	29 czerwca

		015 Police		2020 r.
16	Ekologia Fair Play Plewko-Grzegorzczak s.c.	Ul. Mickiewicza 2, 74-400 Dębno	WRiOŚ/II/AS/7710/8-3/10	17 czerwca 2020 r.
17	Konsorcjum Budowlane FART s.c.	Stara Dobrzyca 11, 72-315 Resko	WRiOŚ/II/AS/7710/10-2/10	07 czerwca 2020 r.
18	CALEX Sp. z o.o.	ul. Przyszłości 27B/14, 70-893 Szczecin	WRiOŚ/II/AS/7710/11-2/10	17 czerwca 2020 r.
19	MULTI-TECH Dariusz Glinka	Przeclaw 66/5 72-005 Przeclaw	WRiOŚ/II/AS/7710/19-3/10	05 październik a 2020 r.
20	Zakład Ogólnobudowlany Dariusz Nowakowski	Ul. Podgórna 12/3, 73-155 Węgorzyno	WRiOŚ/II/AS/7710/20-4/10	14 listopada 2020 r.
21	Usługi Budowlane Maciej Czarkowski	ul. Leśna 12, 72-514 Wisłka	WRiOŚ/II/AS/7710/24-2/10	08 grudnia 2020 r.
22	STAN-FED Stanisław Fedorowicz	Ul. Kasprowicz 29, 72-320 Trzebiatów	WRiOŚ/II/AS/7710/30-3/10	08 lutego 2021 r.
23	P.P.H.U. „SCHWEITZER” Anna Schweitzer	ul. Saperska 20/1, 72-344 Rewal	WRiOŚ-II.7243.4.3.2011.AS	22 marca 2021 r.
24	EKO-SERWIS Sp. z o.o.	ul. Piotra i Pawła 9 Police	WRiOŚ-II/AM/7710/3-1/10	30 listopada 2020 r.
25	Jbe Sp. z o.o.	Ul. Grunwaldzka 15 72-010 Police	WRiOŚ-II/AM/7710/10-2/10	30 grudnia 2020 r.
26	REMECH Grupa Remontowo-Inwestycyjna	Ul. Kuźnicka 1, 72-010 Police	WRiOŚ-II/AM/7710/11-3/10	7 stycznia 2021 r.
27	Zakład Produkcyjno- Handlowo- Gastronomiczny „JUMAR” Julian Maruszewski	Ul. Długa 20, 72-006 Mierzyn	WRiOŚ-II.7243.3.2.2011.AM	4 marca 2021 r.
28	PPHU AGROSAD	Ul. Kard. Wyszyńskiego 26/1, 72-008 Police	WRiOŚ-II.7243.5.2.2011.AM	24 sierpnia 2020 r.
29	„TRANSTAD” S.C. T.Wołczycki W. Kościński	Ul. PCK 2b/6, Police	WRiOŚ- II.7243.12.2.2011.AM	8 kwietnia 2021 r.
30	„MALSERWIS” Sp. z o.o.	Ul. Jasienicka 5a, 72-010 Police	WRiOŚ- II.7243.13.2.2011.AM	15 kwietnia 2021 r.
31	Iwona Bednarz Przedsiębiorstwo Usługowo-Budowlane	Kłęby 47, 72-410 Golczewo	WRiOŚ-II.7243.9.2.2011.AS	20 kwietnia 2021 r.
32	Wilkocki Przedsiębiorstwo Budowlane Henryk Wilkocki	Ul. Spiska 22, 71-042 Szczecin	WRiOŚ.II.7243.4.2011.WR	07 marca 2021 r.
33	Przedsiębiorstwo Usług Hydrotechnicznych Rusiecki	Ul. Szczawiowa 69A, 70-010 Szczecin	WRiOŚ-II-WR/7711/33/10	23 marca 2021 r.
34	SANBUD Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe	Ul. Bohaterów Warszawy 76/10, 74-300 Myślibórz	WRiOŚ-II-WR/7711/27/10	07 lutego 2021 r.
35	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „SKOROBOGATY”	Ul. I Armii 10, 74-400 Dębno	WRiOŚ-II-WR/7711/26/10	31 sierpnia 2020 r.
36	HYDROTECH Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe Jan Benon Stefański	Pl. Dziecka 12/5, 70-241 Szczecin	WRiOŚ.II.7243.9.2011.WR	07 marca 2021 r.

37	Firma Ryszard Kaczanowski	Al. Wyzwolenia 25/8, 70-531 Szczecin	WRiOŚ.II.7243.7.2011.WR	06 lutego 2021 r.
38	Zakład Usługowo-Produkcyjny Waldemar Skowroński	Ul. Wojska Polskiego 30, 74-400 Dębno	WRiOŚ-II-WR/7711/29/10	23 stycznia 2021 r.
39	TOMPOL Tomasz Franecki	Ul. Szeroka 17, 71-211 Szczecin	WRiOŚ.II.7243.8.2011.WR	27 lutego 2021 r.
40	HULLKON Tomasz Szczepanik	Ul. Światowida 9, 71-726 Szczecin (Działalność tylko na terenie Portu Szczecin przy ul. Światowida 9, 71-726 Szczecin)	WRiOŚ-II-WR/7711/6/10	31 maja 2020 r.
41	MINEX – BUDOWNICTWO I WYBURZENIA	Ul. Gdańska 16, 70-661 Szczecin	WRiOŚ-II-WR/7711/21/10	21 października 2020 r.
42	OPTIMA GROUP Sp. z o.o.	Ul. Smolańska 3, 70-026 Szczecin	WRiOŚ-II-WR/7711/10/10	31 lipca 2020 r.
43	AUTO-MET HURKAŁA SP. J.	Ul. Gdańska 12B, 70-661 Szczecin	WRiOŚ-II-WR/7711/9/10	25 lipca 2020 r.
44	Zakład Wielobranżowy Usług Budowlanych „FASADA” Sp. z o.o.	Ul. Kotwiczna 9, 70-673 Szczecin	WRiOŚ-II-WR/7711/8/10	31 lipca 2020 r.
45	SAN-BUD Andrzej Sankowski	Żeliszewo 24, 73-210 Recz	WRiOŚ-II-WR/7711/4/10	20 lipca 2020 r.
46	R.ED FIRMA HANDLOWA Edmund Alfons Rosik	Ul. Maciejowicka 19/1, 70-786 Szczecin	WRiOŚ-II-WR/7711/34/10	21 października 2020 r.
47	Przedsiębiorstwo Usług Hydrotechnicznych Rusiecki	Ul. Szczawiowa 69A, 70-010 Szczecin	WRiOŚ-II-WR/7711/33/10	23 marca 2021 r.
48	J.ROSIEK & D.SOBCZYŃSKI s.c. Zakład Usług Inżynieryjno-Budowlanych	Ul. Lubelska 30, 71-043 Szczecin	WRiOŚ.II.7243.18.2011.WR	14 marca 2021 r.
49	Przedsiębiorstwo Eksploatacji Urządzeń Komunalnych „PEUK” Sp. z o.o.	Ul. Ku Słońcu 125, 71-080 Szczecin	WRiOŚ.II.7243.17.2011.WR	31 grudnia 2020 r.
50	SPEC-MIN Sp. z o.o.	Ul. Wrzesińska 32, 70-835 Szczecin	WRiOŚ.II.7243.4.2011.WR	17 kwietnia 2021 r.
51	KONBUD Sp. z o.o. sp. k.	Ul. Szymanowskiego 6/3, 71-416 Szczecin	WRiOŚ.II.7243.12.2011.WR	28 kwietnia 2021 r.
52	Przedsiębiorstwo Budownictwa Ogólnego „EDBUD” Korzeniowski Edward	Ul. Piaseczna 1, 74-400 Dębno	WRiOŚ-II-WR/7711/28/10	26 kwietnia 2021 r.
53	INFRA-PORT Sp. z o.o.	Ul. Bytomska 3-6, 70-603 Szczecin Tylko powiaty: Szczecin, Świnoujście, policki, goleniowski, stargardzki, pyrzycki.	WRiOŚ.II.7243.1.2011.WR	28 kwietnia 2021 r.

54	CZYŚCIOCH Jerzy Ładniak	Ul. Brązowa 67/6, 71-781 Szczecin	WRiOŚ.II.7243.14.2011.WR	26 kwietnia 2021 r.
55	„MALDROBUD” Wiesława Malinowicz, Edward Malinowicz Sp. J.	Ul. Królewiecka 43, 74-300 Myślibórz	WRiOŚ-II-WR/7711/35/10	26 kwietnia 2021 r.
56	Zakład Remontowo- Budowlany P. Jemioło, B. Pycel	Ul. Czarnogórska 13, Szczecin	WOŚ.II.7243.3.2.2011.IB	24 maja 2021 r.
57	Spółka Transportowo- Handlowa „IKAR” s.c.	Kruszwin 7, 74-300 Myślibórz	WOŚ.II.7243.24.2011.WR	23 czerwca 2021 r.
58	Firma Handlowo- Handlowa „ESPADON” Jakub Markiewicz	Ul. Narzędziowa 19/2, 70-807 Szczecin	WOŚ.II.7243.25.2011.WR	04 lipca 2021 r.
59	Przedsiębiorstwo Budowlano-Inwestycyjne HANZA Sp. z o.o.	Ul. Smolańska 3, 70- 026 Szczecin	WOŚ.II.7243.33.2011.WR	27 lipca 2021 r.
60	PPUH „SKOK” STANISŁAW SKOK	Ul. Armii Polskiej 24, 73-260 Pelczyce	WOŚ.II.7243.30.2011.WR	09 sierpnia 2021 r.
61	P.B.U. DOM-BUD ŁUCJA UDZIELA	Ul. Sowie 44, 70-792 Szczecin	WOŚ.II.7243.31.2011.WR	10 sierpnia 2021 r.
62	„DRZAZGA” Krzysztof Peszyński	ul. Dąbrowszczaków 18, 78-200 Białogard	WRiOŚ-II-BKoc-7710/46- 2/10	25 listopada 2020 r.
63	„DOM” Usługi Budowlane Wojciech Gorzkiewicz	Stare Bielice 87 c, 76-039 Biesiekierz	WRiOŚ-II-BKoc-7710/10- 2/10	23 kwietnia 2020 r.
64	Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe „Brejnak” Stanisław Brejnak	ul. Francuska 105, 75- 430 Koszalin	WOŚ.II.7243.3.2011.KK	05 lipca 2021 r.
65	Dalbet Sp. z o. o.	ul. Armii Krajowej 78, 78-400 Szczecinek	WRiOŚ-II-BKoc-7710/42- 2/10	30 listopada 2020 r.
66	Zakład Ogólnobudowlany Produkcyjno – Handlowy Ryszard Różycki	ul. Przemysłowa 11 76-150 Darłowo	WRiOŚ.II.7243.8.2011.BKoc	9 lutego 2021 r.
67	Slavbud Sławomir Błędowski	ul. Sławie 1 76-100 Darłowo	WRiOŚ-II-BKoc-7710/38/10	20 październik a 2020 r.
68	Przedsiębiorstwo Budowlane „POLDECO” S.C. Andrzej Jakubiak vel Wojtczak – Ryszard Mazan	Ul. Małopolska 57/7, 70-514 Szczecin	WOŚ.II.7243.46.2011.WR	13 październik a 2021 r.
69	Grzegorz Leppert MAT- BUCH	Ul. L. Okulickiego 156, 71-041 Szczecin	WOŚ.II.7243.40.2011.WR	11 październik a 2021 r.
70	MARKON Konrad Nowaczyk	Ul. G. Piramowicza 9/6, 71-157 Szczecin	WOŚ.II.7243.35.2011.WR	27 września 2021 r.
71	Zakład Remontowo- Budowlany Karol Kaliszewski	Ul. Wielkopolska 21/7, 70-451 Szczecin	WOŚ.II.7243.45.2.2011.WR	21 września 2021 r.
72	MKM Jerzy Mróz	Ul. Klemensiewicza 7, 70-028 Szczecin	WOŚ.II.7243.42.2011.WR	27 września 2021 r.
73	MAZ POLSKI- SZWEDZKA Sp. z o.o.	Ul. Powstańców Wielkopolskich 9/4, 70- 110 Szczecin	WOŚ.II.7243.36.2011.WR	29 września 2021 r.
74	Zakład Dekarski KAFEREK	Ul. Anieli Krzywoń 2/7, 70-820 Szczecin	WOŚ.II.7243.36.2011.WR	27 września 2021 r.

75	Usługi Dekarsko-Murarskie Mariusz Pudełek	Rusinowo 45, 78-311 Rusinowo	WRiOŚ-II-KS/7710/5-3/10	29 czerwca 2020 r.
76	PW „SAKBUD” Przemysław Sak	Skwierzynka 24, 75-016 Koszalin	WRiOŚ-II-KS/7710/8-3/10	23 sierpnia 2020 r.
77	Zakład Budowlany Blacharstwo-Dekarstwo Wojciech Dziegło	ul. Demokracji 1/9, 78-320 Połczyn-Zdrój	WRiOŚ-II-KS/7710/4-5/10	25 sierpnia 2020 r.
78	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe Mirosław Mospinek	ul. Bałtycka 17/3, 75-330 Koszalin	WRiOŚ-II-KS/7710/9/10	07 października 2020 r.
79	Przedsiębiorstwo Gastronomiczno-Handlowe „LECH-POL” Teresa Dydyna	ul. Ojca D. Tynieckiego 43, 76-150 Darłowo	WRiOŚ-II-KS/7710/10-2/10	09 listopada 2020 r.
80	Firma Remontowo-Budowlana „R-ANKRA” Robert Żytczak	ul. Zdobywców Wału Pomorskiego 36, 78-600 Wałcz	WRiOŚ-II-KS/7710/6/10	28 lipca 2020 r.
81	Firma Handlowo-Usługowa Zbigniew Smoroń	Ul. Dubois 25, 73-150 Łobez	WOŚ.II.7243.10.2.2011.AM	18 października 2021 r.
82	Usługi Budowlane Bożena Wąs	Ul. Warszawska 20, 74-200 Pyrzyce	WOŚ.II.7243.13.2.2011.AM	16 listopada 2021 r.
83	Przedsiębiorstwo Budowlano – Usługowe „LECHBUD” Sp. z o.o.	Ul. Struga 82B, 70-777 Szczecin	WOŚ.II.7243.15.2.2011.AM	28 listopada 2021 r.
84	Przedsiębiorstwo Budowlane „Tembud Bis” Szut Sp.J.	Ul. Ks. Bpa I. Krasickiego 6, 71-333 Szczecin	WOŚ-II.7243.14.2.2011.AS	29 listopada 2021 r.
85	Przedsiębiorstwo Usług Wodnych i Sanitarnych Sp. z o.o.	Ul. 700-lecia 14/2, 72-200 Nowogard	WOŚ.II.7243.9.3.2011.AM	21 października 2021 r.
86	Piotr Perużyński Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe Zakład Remontowo-Budowlany	Ul. Szkolna 6, 72-410 Golczewo	WOŚ-II.7243.12.3.2011.AS	8 grudnia 2021 r.
87	Agencja Inwestycyjna SONGDAL Sp. z o.o.	Ul. Wojska Polskiego 84, 60-628 Poznań (działalność tylko na terenie OLPP Bazy Paliw nr 7 w Trzebieży)	WOŚ.II.7243.17.2.2011.AM	30 kwietnia 2014 r.
88	Zakład Ogólnobudowlany Adam Sokołowski	Ul. Polna 16a, 78-320 Połczyn-Zdrój	WOŚ-II.7243.17.2.2011.AS	09 stycznia 2022 r.
89	Zakład Budowlany Mariusz Sokołowski	Ul. Polna 16a, 78-320 Połczyn-Zdrój	WOŚ-II.7243.18.2.2011.AS	09 stycznia 2022 r.
90	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe DACH SYSTEM Wiesław Kuśnierski	Ul. Przemysłowa 6, 75-216 Koszalin	WOŚ.II.7243.1.2012.BKoc	04 stycznia 2022 r.
91	PTHU „NAUTILUS” Magdalena Reszke	Gąski, ul. Nadbrzeżna 84, 76-034 Sarbinowo	WOŚ.II.7243.4.2012.BKoc	19 stycznia 2022 r.
92	Zakład Ogólnobudowlany Usługi Transportowe Roman Wawszczyk	Manowo 65D, 76-015 Manowo (Działalność na terenie	WOŚ.II.7243.3.2012.BKoc	18 stycznia 2022 r.

		woj. zachodniopomorskiego)		
93	Zakład Usług Komunalnych w Nowogrodku Pomorskim	Ul. Mickiewicza 15, 74-304 Nowogródek Pomorski	WOŚ.II.7243.2.4.2012.BK	04 marca 2022 r.
94	Wielobranżowe Usługi Budowlane Romaniński Andrzej	Ul. Z. Krasińskiego 82u/27, 74-101 Gryfino	WOŚ.II.7243.5.4.2012.BK	20 marca 2022 r.
95	CARSYSTEM Grzegorz Chilkwicz	Ul. Krzywoustego 25, 72-100 Goleniów	WOŚ.II.7243.8.2.2012.AM	10 kwietnia 2022 r.
96	„BUD – DACH” Adam Ptak	78-600 Wałcz Drugi 4/1	WOŚ.II.7243.24.2012.BKoc	19 marca 2022 r.
97	P.H.U. „MOLIK” Arkadiusz Molik	Ul. Osiedle Północne 14A, 73-200 Choszczno	WOŚ.II.7243.6.4.2012.BK	28 marca 2022 r.
98	Usługi Transportowe i Budowlane Łukasz Bolczak	Ul. Robotnicza 2/1, 72-010 Police	WOŚ.II.7243.4.3.2012.AM	27 marca 2022 r.
99	IZOLACJE TERMICZNE „ZARZECZNY”	Ul. Słowackiego 3A/19, 73-110 Stargard Szczeciński	WOŚ.II.7243.9.2.2012.AM	25 kwietnia 2022 r.
100	Usługi Ogólnobudowlane Robert Bańburski	Brańcin 19, 73-115 Brańcin	WOŚ.II.7243.10.4.2012.BK	13 czerwca 2022 r.
101	Zakład Ogólnobudowlany Iwanko Paweł	Ul. Wojska Polskiego 40, 73-115 Dolice	WOŚ.II.7243.17.2.2012.BK	24 lipca 2022 r.